

GenAI оквир - Микро-акредитиви

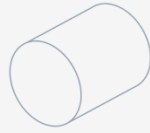
100mentors

PCSS

iRIS
SUSTAINABLE DEVELOPMENT

helixconnect

4et+

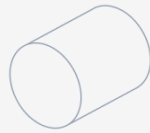
Садржај

Увод.....	4
Одељак 1: Демографија	4
Пољска.....	5
Грчка.....	5
Шведска.....	6
Србија.....	7
Одељак 2: Употреба технологије.....	7
Учесталост коришћења технологије у свакодневном животу.....	7
Пољска.....	8
Грчка.....	8
Шведска	9
Србија.....	9
Врсте услуга	10
Пољска.....	10
Грчка.....	11
Шведска	12
Србија.....	12
Одељак 3: Свест о генеративној вештачкој интелигенцији (GenAI).....	13
Познавање алата и технологија генеративне вештачке интелигенције .	13
Пољска.....	13
Грчка.....	14
Шведска	15
Србија.....	15
Примарни извори информација о генеративној вештачкој интелигенцији.....	16
Пољска.....	16
Грчка.....	17
Шведска	18
Србија	18

Познати или коришћени генеративни вештачки алати.....	19
Пољска.....	19
Грчка.....	21
Шведска	22
Србија.....	23
Одељак 4: Перцепције генеративне вештачке интелигенције.....	24
Главне предности генеративне вештачке интелигенције у свакодневном животу.....	24
Пољска.....	24
Грчка.....	25
Шведска	26
Србија.....	27
Забринутост због генеративне вештачке интелигенције.....	28
Пољска.....	28
Грчка.....	30
Шведска	31
Србија.....	31
Општи став према генеративној вештачкој интелигенцији.....	32
Пољска.....	33
Грчка.....	33
Шведска	34
Србија.....	35
Одељак 5: Усвајање генеративне вештачке интелигенције.....	36
Учесталост коришћења алата генеративне вештачке интелигенције.....	36
Пољска.....	36
Грчка.....	37
Шведска	38
Србија.....	39
Сектори у којима се користе алати генеративне вештачке интелигенције.....	39
Пољска.....	39
Грчка.....	40

Шведска	41
Србија.....	42
Главне препреке које спречавају употребу алата генеративне вештачке интелигенције.....	43
Пољска.....	43
Грчка.....	44
Шведска	45
Србија.....	47
Одељак 6: Предлози за повећање усвајања.....	48
Преферирани методе за учење о генеративној вештачкој интелигенцији.....	48
Пољска.....	48
Грчка.....	49
Шведска	50
Србија.....	51
Анализа.....	52
Закључак	60

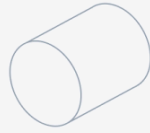
Увод

Одељак 1: Демографија

Анкета је прикупила демографске податке о старости, полу, земљи пребивалишта, образовању и занимању. Испитаници су замољени да назначе своју старосну групу, категоризовану као испод 18 година, 18-24, 25-29 или 30 и више година. Ова класификација помаже у разумевању старосне расподеле унутар узорка.

Такође је забележена и родна идентификација, при чему су учесници бирали између мушког, женског, другог или жеље да не открију свој пол. Поред тога, анкета је укључивала питање о земљи пребивалишта, омогућавајући испитаницима да изаберу између Грчке, Пољске, Србије, Шведске или да наведу другу земљу.

Образовање је процењено тако што су учесници замољени да наведу свој највиши ниво образовања, бирајући између средње школе, основних студија, постдипломских студија или друге наведене квалификације. На крају, испитаници су дали информације о свом тренутном занимању, бирајући између студента, запосленог са скраћеним радним временом, запосленог са пуним радним временом, незапосленог или друге наведене категорије.

Пољска

Скуп података обухвата 83 испитаника, сви са пребивалиштем у Пољској. Старосна расподела је прилично уравнотежена, са 32 испитаника (27,7%) млађих од 18 година, затим са 16 испитаника (19,3%) у категорији 18-24 године. Старосна група 25-29 година чини 18 испитаника (21,7%), док је 17 испитаника (20,5%) старо 30 година или више.

Што се тиче пола, испитаници су подједнако подељени на мушкарце (38, 45,8%) и жене (38, 45,8%). Поред тога, 4 испитаника (4,8%) су се идентификовала као „Остало“, док су 3 испитаника (3,6%) желела да не открију свој пол.

Што се тиче образовања, већина испитаника (38, 45,8%) је завршила средњу школу, док 31 испитаник (37,3%) има постдипломске студије. Мали број (3 испитаника, 3,6%) има диплому основних студија, а 11 испитаника (13,3%) је пријавило друге образовне профиле, укључујући специјализоване техничке или стручне дипломе.

Што се тиче запослења, највећу групу чине они који су запослени са пуним радним временом (37 испитаника, 44,6%). Поред тога, 3 испитаника (3,6%) су изјавила да су запослена са скраћеним радним временом, док је 25 испитаника (30,1%) студента. Незапосленост чини 7 испитаника (8,4%), а 11 испитаника (13,3%) је навело категорију „остало“, при чему је 6 њих посебно навело да су средњошколци („Uczeń w liceum“).

Грчка

Скуп података се састоји од 19 особа које живе у Грчкој, са готово уравнотеженом расподелом полова: 9 мушкараца и 10 жена. Старосне групе су подељене на 2 особе старости 18-24 године, 9 особа старости 25-29 година и 8 особа старости 30+ година.

Што се тиче образовања, испитаници су готово подједнако подељени између особа са основним (8 особа) и постдипломским (8 особа) дипломама, док 2 особе имају само средњошколско образовање, а 1 особа је навела „Остало“. Старосна група 30+ има већу концентрацију особа са постдипломским дипломама, док групу 18-24 углавном чине студенти основних студија. У групи 25-29 година постоји мешавина особа са основним, постдипломским и средњошколским образовањем, што указује на прелазну фазу у којој неки настављају више студије док други улазе у радну снагу.

Подаци о запослености показују да је 16 од 19 особа запослено са пуним радним временом, док су 3 особе студенти. Група 30+ је претежно запослена, што је у складу са њиховим вишим нивоом образовања и радним искуством. Група 18-24 године се састоји искључиво од студената, док група 25-29 година обухвата и студенте и запослене са пуним радним временом, што одражава фазу у којој многи прелазе из образовања у запослење.

Шведска

Скуп података представља 21 особу која живи у Шведској, при чему већина спада у старосну групу од 18 до 24 године (15 особа). Група од 25 до 29 година састоји се од 5 особа, док само 1 особа има 30+ година. Ово указује на то да је узорак претежно млад, са снажним присуством особа у раном одраслом добу.

Што се тиче расподеле по полу, скуп података обухвата 8 мушкараца, 12 жена и 1 особу која се идентификује као „Остало“. Ово указује на благу женску већину, са разноврсном заступљеношћу родних идентитета.

Образовање варира, али већина има диплому основних студија (12 особа), затим средњошколско образовање (6 особа). Само 3 особе имају постдипломске дипломе.

Запослење у скупу података је мешовито, са 9 особа које раде пуно радно време, 5 запослених са скраћеним радним временом и 7 које се идентификују као студенти. С обзиром на велики удео особа у групи од 18 до 24 године, број студената је очекиван, јер многи вероватно настављају школовање.

Србија

Скуп података представља 12 особа које живе у Србији, при чему већина спада у старосну групу од 25 до 29 година (8 особа), док су 4 особе старости од 18 до 24 године. Приметно је да нема испитаника старости 30 година или више, што указује на то да се узорак првенствено састоји од младих одраслих који су или у раним фазама каријере или се још увек школују. Расподела по полу је равномерно подељена, са 6 мушкараца и 6 жена заступљених у скупу података. Што се тиче образовања, скуп података показује једнаку расподелу између особа са дипломом основних (5 особа) и постдипломских (5 особа) студија, док су 2 особе завршиле само средњу школу. Подаци о запослености показују да је 6 особа запослено са пуним радним временом, 2 раде са скраћеним радним временом, а 4 су студенти. Чињеница да једна трећина испитаника још увек студира поклапа се са присуством старосне групе од 18 до 24 године, за коју је већа вероватноћа да је на универзитету.

Одељак 2: Употреба технологије

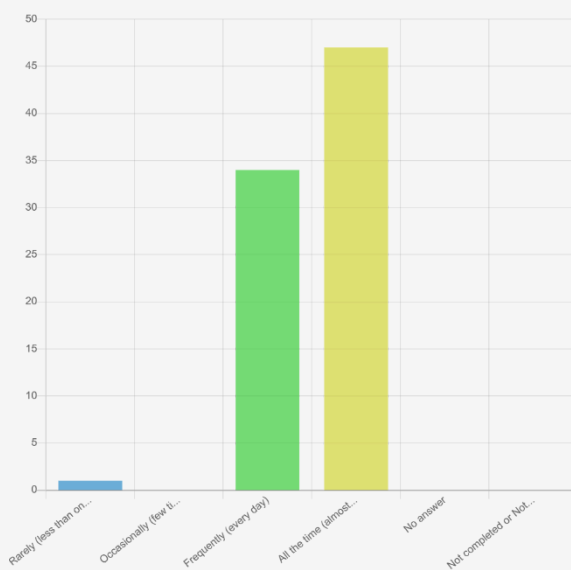
Учесталост коришћења технологије у свакодневном животу

Овај подељак мери колико често појединци користе технологију у свакодневном животу, фокусирајући се на уређаје као што су паметни телефони, рачунари и таблети. Могућности одговора укључују „Ретко“

(мање од једном недељно), „Повремено“ (неколико пута недељно), „Често“ (сваки дан) и „Све време“ (скоро цео дан). Ови избори омогућавају испитаницима да назначе обим коришћења технологије, од минималне интеракције до континуиране употребе током целог дана. Питање пружа увид у нивое ангажовања у коришћењу технологије, што може бити релевантно за разумевање дигиталних навика, зависности од уређаја или улоге технологије у свакодневним активностима.

Пољска

На основу одговора 82 учесника, већина наводи висок ниво коришћења технологије у свакодневном животу. Значајних 47 од 82 испитаника (57%) изјавило је да користи технологију „Све време (скоро цео дан)“. Ово указује на то да се преко половине испитаника у великој мери ослања на дигиталне уређаје као што су паметни телефони, рачунари и таблети за посао, комуникацију,

забаву или друге свакодневне активности. У међувремену, 34 од 82 испитаника (41%) навело је да користи технологију „Често (сваки дан)“. Иако можда нису стално повезани, они и даље користе технологију као део своје свакодневне рутине. Само 1 од 82 испитаника (1%) изјавио је да користи технологију „Ретко (мање од једном недељно)“. Ово је веома мали део, што истиче да је технологија постала готово неопходан део модерног живота за већину људи. Генерално, подаци одражавају снажну интеграцију технологије у свакодневне рутине, при чему 98% испитаника користи технологију често или све време. Ово указује на то да дигитални уређаји играју кључну улогу у комуникацији, раду, учењу и забави.

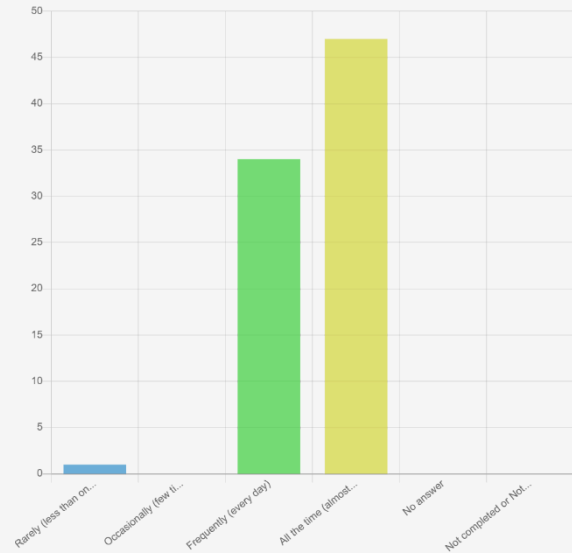
Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Грчка

Већина испитаника, укупно 12, изјавила је да *стално користи технологију (скоро цео дан)*, што указује на снажну зависност од дигиталних уређаја као што су паметни телефони, рачунари или таблети. Додатних 6 учесника је изјавило да *често користе технологију (сваки дан)*. Иако не тако интензивно као континуирана употреба, ово и даље одражава редовну и рутинску интеракцију са технологијом. Само један испитаник је изјавио да *повремено користи технологију (неколико пута недељно)*, што указује да је ограничена употреба прилично ретка у овој групи. Генерално, подаци јасно указују на то да је велика већина учесника у великој мери ангажована са технологијом у свом свакодневном животу, што може утицати на њихову спремност или способност да усвоје нове дигиталне иновације као што је генеративна вештачка интелигенција.

Шведска

Достављени подаци истичу учесталост коришћења технологије и врсте дигиталних услуга којима испитаници редовно приступају. Међу 21 забележеним одговором, 20% (5 од 21) користи технологију „стално (скоро цео дан)“, док је 80% (16 од 21) користи „често (сваки дан)“.

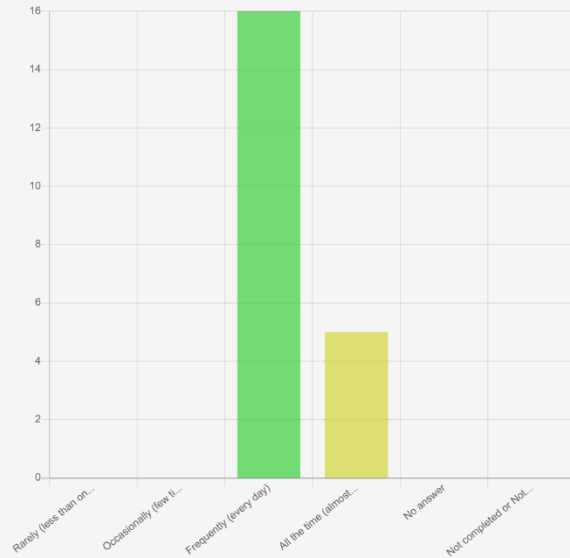
Србија

Већина испитаника наводи да користе технологију „стално (скоро цео дан)“, при чему је 10 од 12 појединаца (83,3%) изабрало ову опцију. Ово указује на то да технологија игра интегралну улогу у њиховом свакодневном животу, вероватно за посао, комуникацију, забаву и друге битне активности.

Само један испитаник (8,3%) је изјавио да користи технологију „често (свакодневно)“, што и даље указује на редовно ангажовање, али са нешто мањим интензитетом у поређењу са онима који је користе цео дан. У међувремену, само једна особа (8,3%) је изабрала „повремено (неколико пута недељно)“, што указује на знатно мање ослањање на дигиталне уређаје.

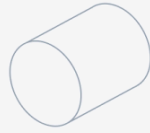

Ови налази истичу свеprisутну улогу технологије у савременом животу, посебно међу онима који се у великој мери ослањају на њу и за личну и за професионалну употребу. Преовлађујућа склоност ка сталној употреби технологије указује на све већу зависност од дигиталних алата, појачавајући важност дигиталне писмености и одговорне употребе технологије у свакодневним рутинама.

Врсте услуга

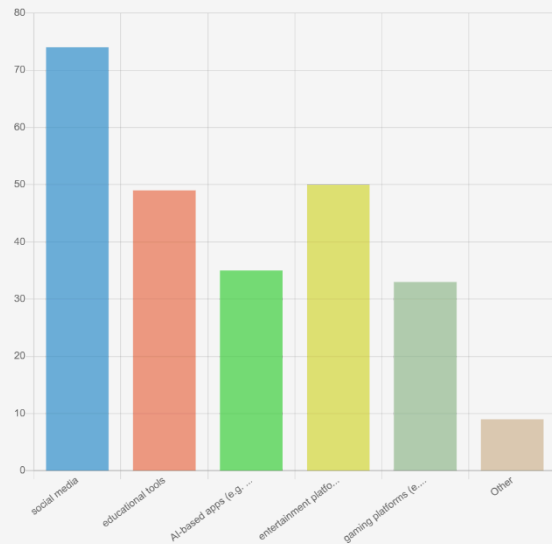
Овај подељак мери различите врсте дигиталних услуга које играју значајну улогу у свакодневном животу, при чему их појединци користе у различите сврхе. Могућности одговора укључују друштвене медије, образовне алате, апликације засноване на вештачкој интелигенцији (као што су четботови и генератори слика), платформе за забаву (сервиси за стримовање и VP) и платформе за игре (Steam, PlayStation Network, Xbox Live). Поред тога, опција „остало“ омогућава испитаницима да наведу све додатне услуге које користе. Ови избори помажу у идентификацији опсега дигиталних интеракција, од комуникације и учења до забаве и игара. Разумевање образаца коришћења у овим категоријама пружа увид у корисничке преференције, дигиталне навике и улогу онлајн услуга у свакодневним активностима.

Пољска

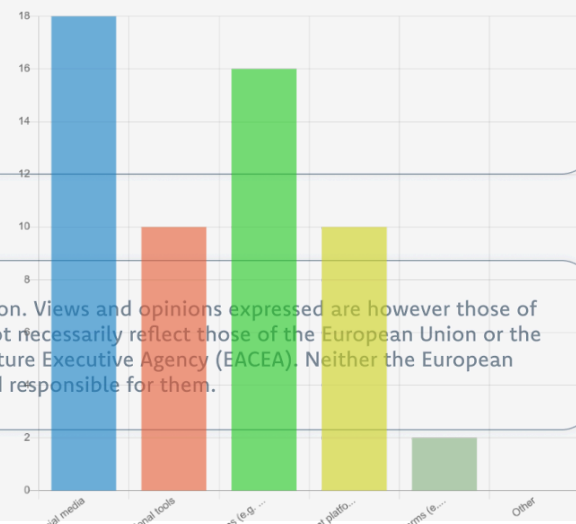
Међу анализираним категоријама, друштвене мреже су најчешће коришћена услуга, са 75 од 83 испитаника (90%) који су пријавили редовно ангажовање. Образовне алате користи 50 од 83 испитаника (60%), што указује на снажну склоност ка ресурсима за учење и професионални развој. Што се тиче нових технологија, апликације засноване на вештачкој интелигенцији, укључујући четботове и алате за генерисање слика, користи 35 од 83 испитаника (42%). Ово одражава умерен ниво усвајања, вероватно под утицајем растуће интеграције алата вештачке интелигенције у личном и професионалном окружењу. Иако услуге засноване на вештачкој интелигенцији добијају на популарности, оне се и даље ређе користе од друштвених мрежа и образовних алата.

Забавне платформе, као што су стриминг сервиси и VR платформе, користи 51 од 83 испитаника (61%), што их чини другом најпопуларнијом категоријом после друштвених медија. Коначно, платформе за игре, укључујући Steam, PlayStation Network и Xbox Live, користи 33 од 83 испитаника (40%). Иако је играње игара и даље важна дигитална активност, оно има нижу стопу усвајања у поређењу са стриминг сервисима за забаву и друштвеним медијима.

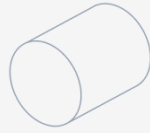
Грчка

Подаци показују да су друштвене мреже најчешће коришћена услуга међу испитаницима, при чему 17 од

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

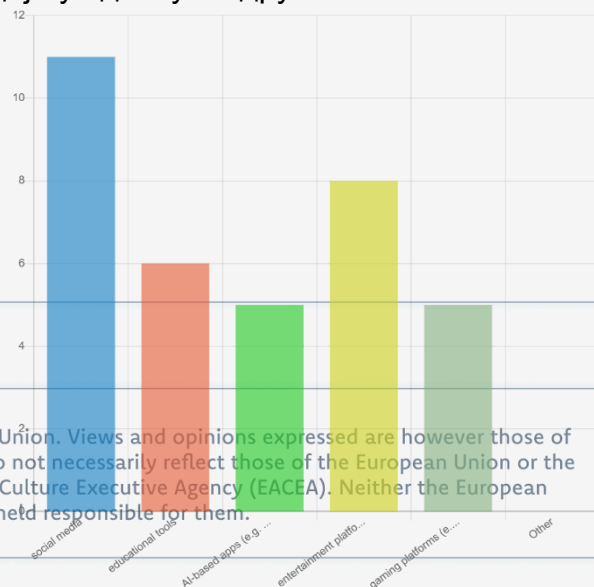

19 учесника указује на редовно коришћење. Апликације засноване на вештачкој интелигенцији, укључујући четботове, алате за генерисање слика и генераторе музике, користи 15 од 19 испитаника. Образовне алате редовно користи 10 учесника, што показује да нешто више од половине испитаника интегрише технологију у процесе учења. Забавне платформе попут стриминг сервиса и VR платформи такође користи 10 учесника, што указује на равнотежу између активних и пасивних облика ангажовања са технологијом. С друге стране, платформе за игре попут Steam-а, PlayStation Network-а или Xbox Live-а користе само 2 учесника.

Шведска

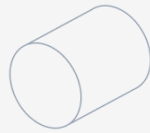
Скуп података се састоји од 21 одговора који указују на врсте услуга са којима се корисници редовно баве. У наставку је приказан преглед налаза на основу учесталости коришћења за сваку категорију.

Образовни алати су се појавили као најчешће коришћена услуга, са 16 од 21 испитаника (76,2%) који су пријавили редовно коришћење. Ово сугерише да значајан део корисника користи платформе за онлајн учење, дигиталне курсеве или образовне апликације. Апликације засноване на вештачкој интелигенцији, укључујући четботове, алате за генерисање слика и генераторе музике, користи скоро половина испитаника (47,6%). Подаци истичу све већу улогу вештачке интелигенције у свакодневним дигиталним искуствима. Само 5 од 21 испитаника (23,8%) је пријавило редовно коришћење друштвених медија. Иако се друштвени медији генерално сматрају доминантном дигиталном услугом, њихова мања употреба у овом скупу података може сугерисати да анкетирани корисници дају предност образовним и алатима заснованим на вештачкој интелигенцији у односу на друштвене платформе. Забавне платформе, као што су стриминг сервис и VR платформе, користе само 4 испитаника (19,0%). Играчке платформе, укључујући Steam, PlayStation Network и Xbox Live, су

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

најмање коришћена категорија, са само 2 испитаника (9,5%) који су навели редовно коришћење. Само један корисник (4,8%) је пријавио коришћење услуга ван унапред дефинисаних категорија.

Србија

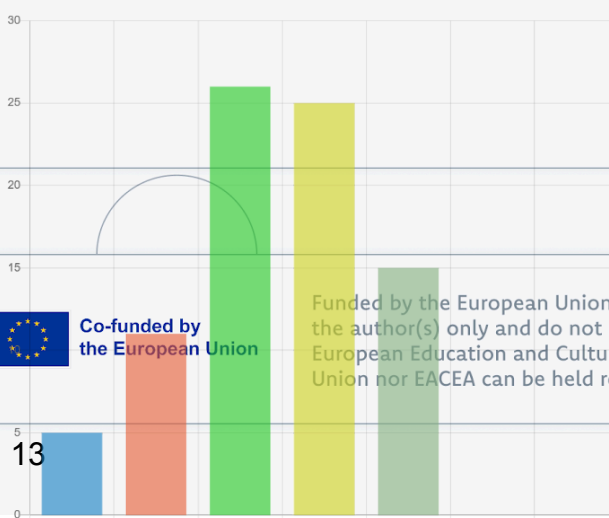
Најчешће коришћена услуга међу испитаницима су друштвене мреже, где 11 од 12 појединаца (91,7%) наводи редовно коришћење. Забавне платформе, укључујући стриминг сервисе и VR платформе, такође се широко користе, где 8 од 12 испитаника (66,7%) наводи редовно ангажовање. Гејмерске платформе, као што су Steam, PlayStation Network и Xbox Live, редовно користи 5 од 12 испитаника (41,7%). Апликације засноване на вештачкој интелигенцији, укључујући четботове, алате за генерисање слика и генераторе музике, редовно користи 5 од 12 учесника (41,7%). Ово одражава све веће усвајање вештачке интелигенције у различитим областима, као што су креативност, продуктивност и забава. С друге стране, образовне алате користи 6 од 12 испитаника (50%).

Одељак 3: Свест о генеративној вештачкој интелигенцији (GenAI)

Познавање алата и технологија генеративне вештачке интелигенције

Овај пододељак процењује ниво познавања појединаца са алатима и технологијама генеративне вештачке интелигенције. Од испитаника се тражи да оцене своје познавање на скали од 1 до 5, где 1 представља „нимало упознат“, а 5 означава „врло упознат“.

Пољска

Дистрибуција одговора одражава широк распон познавања, са значајном

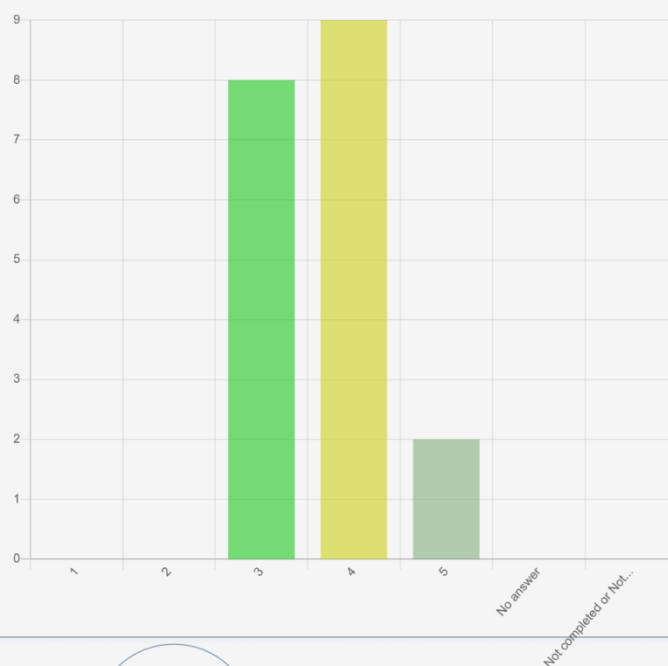
Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

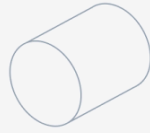
концентрацијом у распону од умереног до високог. Већина испитаника спада у нивое 3 и 4, при чему свака категорија чини 30% одговора - 26 и 25 појединаца, респективно. Ово сугерише да већина учесника има барем умерено разумевање генеративне вештачке интелигенције, вероватно из личне употребе, образовних искустава или изложености на радном месту. Мањи, али и даље значајан део узорка, 15 испитаника (22%), пријавио је познавање нивоа 5, што указује на висок степен стручности или честу интеракцију са овим технологијама. Насупрот томе, само 5 испитаника (6%) пријавило је познавање нивоа 1, што показује да врло мало појединаца нема искуства са алатима генеративне вештачке интелигенције. У међувремену, 11 испитаника (12%) изабрало је ниво 2, што указује на основно, али ограничено разумевање ових технологија. Генерално, налази показују да више од 80% учесника (нивои 3, 4 и 5) има барем умерено познавање генеративне вештачке интелигенције, при чему 52% указује на јако знање (нивои 4 и 5). Релативно низак проценат испитаника на доњем крају скале (нивои 1 и 2) појачава идеју да је већина појединаца у овом узорку била у одређеној мери изложена овим технологијама.

Грчка

Међу 19 учесника, већина је оценила своје познавање алата и технологија генеративне вештачке интелигенције на нивоу 4, а 9 појединаца је изабрало ову опцију. Ово сугерише да скоро половина испитаника има прилично солидно разумевање или редовно искуство са таквим алатима. Осам учесника је оценило своје познавање

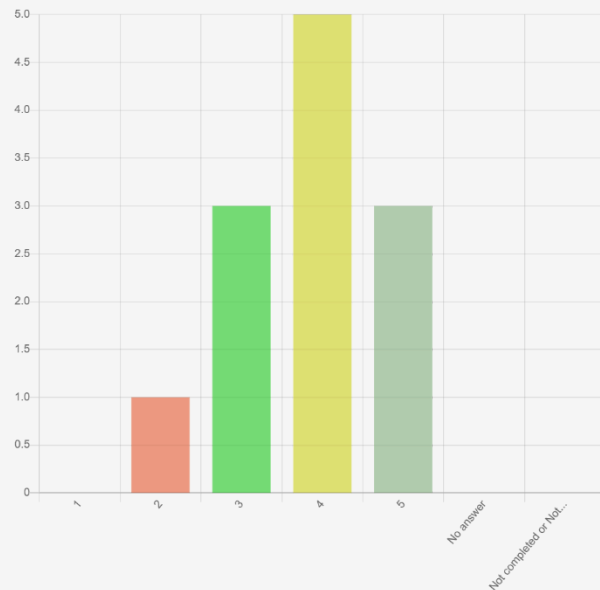

на нивоу 3, што указује на основни или уводни ниво знања. Само 2 испитаника су изабрала ниво 5, што одражава напредније или дубље познавање. Ови резултати указују на генерално умерен ниво свести, при чему је већина појединаца донекле упозната са генеративном вештачком интелигенцијом, мада се мало њих сматра веома вештим.

Шведска

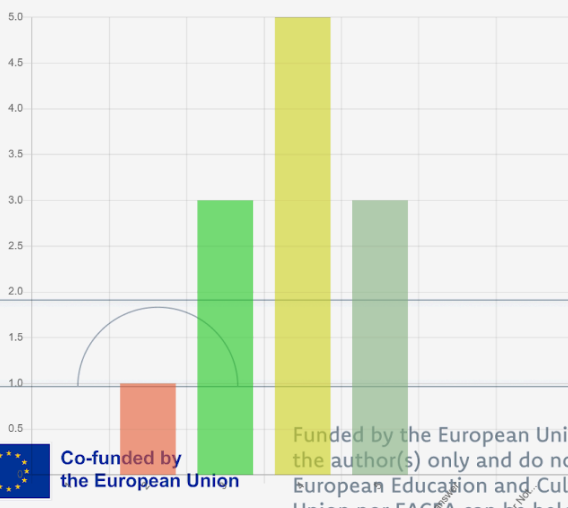
Међу 21 учесником из Шведске, 23,8% (5 од 21) је оценило своје познавање генеративне вештачке интелигенције на највишем нивоу (5), док је већина, 47,6% (10 од 21), оценила са 4. Преосталих 28,6% (6 од 21) имало је нижи ниво познавања, са оценом 3. Ово сугерише да већина испитаника има релативно висок ниво свести о технологијама генеративне вештачке интелигенције, са преко 70% (15 од 21) који су оценили своје познавање са 4 или 5.

Међутим, значајан део и даље има умерено познавање, што истиче могућности за даље образовање и изложеност напретку вештачке интелигенције.

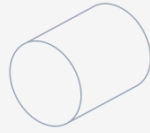
Србија

Три учесника су оценила своје познавање са 5, што указује на висок ниво знања и вероватно редовно коришћење алата заснованих на вештачкој интелигенцији, као што су четботови, системи за генерисање слика и генератори музике. Пет (5) испитаника је оценило своје познавање са 4,

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

што сугерише да имају солидно разумевање алата генеративне вештачке интелигенције. Иако можда нису стручњаци, вероватно су добро упознати са овим технологијама и користе их са лакоћом, што указује на добар ниво стручности и ангажовања. Три (3) учесника су дала оцену 3, што одражава умерен ниво познавања, извесно искуство са генеративном вештачком интелигенцијом, али можда нису толико опуштени или често користе алате, што указује на основно или уводно разумевање.

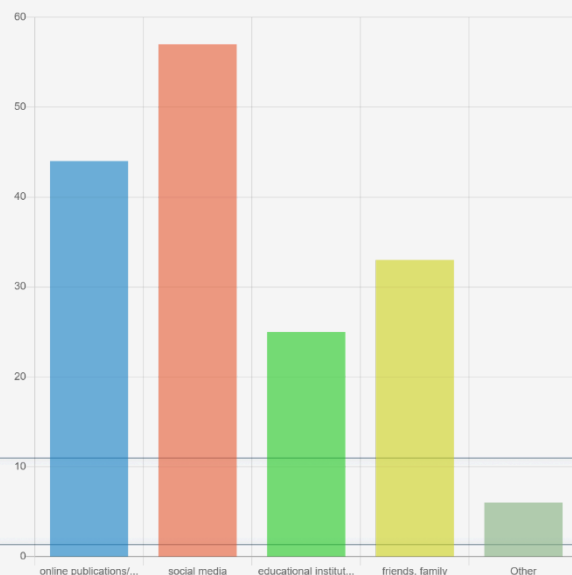
Конечно, један испитаник је оценио своје познавање са 2, што указује на ограничено искуство или знање о алатима генеративне вештачке интелигенције.

Примарни извори информација о генеративној вештачкој интелигенцији

Да би се стекло јасније разумевање одакле појединци првенствено добијају информације о генеративној вештачкој интелигенцији, овај пододељак мери главне изворе знања о тој теми. Ово питање је омогућило вишеструки избор и обухватало је низ опција као што су онлајн публикације, чланци и блогови; платформе друштвених медија; образовне институције; пријатељи и/или породица; и отворена категорија „остало“ за све додатне изворе који нису наведени.

Пољска

Од 83 испитаника, 44 особе, што чини 53,7%, навеле су да користе онлајн публикације, чланке или блогове као примарни извор информација о генеративној вештачкој интелигенцији. Најчешћи извор информација биле су друштвене мреже, које је изабрало 57 од 83 испитаника, односно 69,5%. Ово истиче широко распрострањену

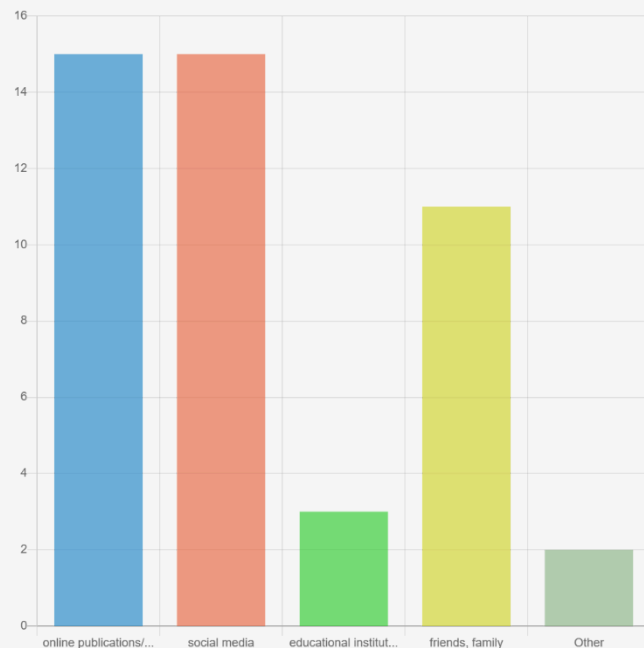

употребу платформи попут Твитера, Јутјуба, Линкедина и других за учење о генеративној вештачкој интелигенцији. Образовне институције изабрало је 25 испитаника, што чини 30,5% од укупног броја. Иако нису толико доминантне као онлајн или друштвени извори, ово и даље показује да се скоро трећина људи ослања на школе, универзитете или формалне програме обуке како би стекли знање у овој области. Пријатеље и породицу навело је 33 особе, што представља 40,2% свих одговора. Ово указује да неформалне, међуљудске мреже играју значајну улогу у ширењу знања о генеративној вештачкој интелигенцији. На крају, 6 од 83 испитаника, односно 7,3%, укључило је допринос у категорију „Остало“. Њихови одговори су се кретали од учења кроз практичну употребу и искуства везана за посао до похађања индустријских догађаја или школе.

Грчка

Међу 19 испитаника, онлајн публикације попут чланака и блогова су водећи извор информација о генеративној вештачкој интелигенцији, а 15 учесника је навело да се ослањају на њих. Друштвене мреже су подједнако истакнуте, такође их је навело 15 учесника. Ово истиче значај платформи попут Твитера, Линкедина и Инстаграма, где ажурирања у реалном времену, мишљења корисника и кратки садржај чине информације о генеративној вештачкој интелигенцији лако доступним и широко распрострањеним. Пријатељи и породица су извор информација за 11 учесника, што показује да неформална комуникација од уста до уста и даље игра значајну улогу у начину на који појединци постају

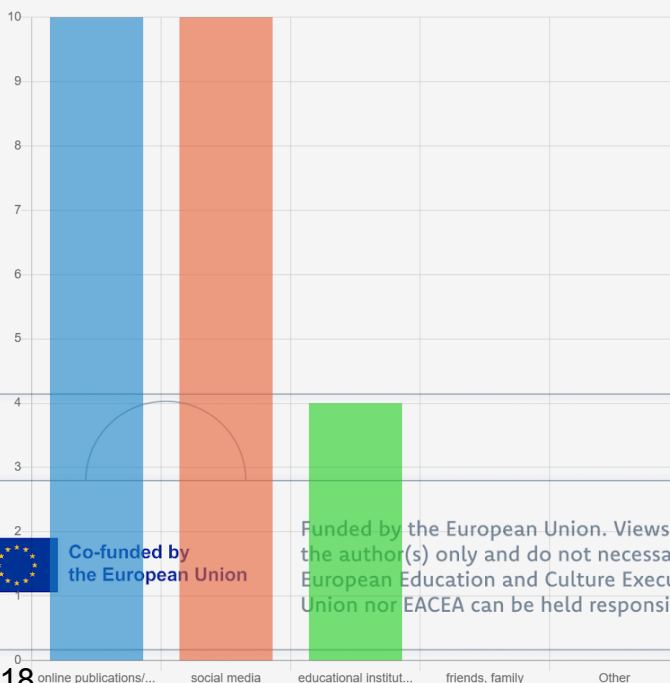

свесни или продубљују своје разумевање технологија вештачке интелигенције, што сугерише утицај друштвеног поверења и мрежа вршњака на обликовање перцепција и свести. Само 3 учесника су навела образовне институције као извор, што указује да формални академски канали тренутно играју релативно малу улогу у ширењу знања о генеративној вештачкој интелигенцији.

Шведска

Подаци указују на то да су онлајн публикације, чланци и блогови најпоузданији извори информација о генеративној вештачкој интелигенцији, на које се ослања 52,4% (11 од 21) испитаника. Ова склоност указује на то да се структурирани и потенцијално веродостојни извори фаворизују у односу на неформалне канале. Међутим, 42,9% (9 од 21) се окреће друштвеним медијима, што показује њихову растућу улогу у ширењу знања о вештачкој интелигенцији, вероватно због њихове доступности и ажурирања у реалном времену. Поред тога, образовне институције служе као извор информација о вештачкој интелигенцији за 47,6% (10 од 21) испитаника, што одражава све већу интеграцију вештачке интелигенције у формална окружења за учење. Насупрот томе, само 19% (4 од 21) се ослања на пријатеље и породицу, што сугерише да личне мреже играју релативно мању улогу у образовању о вештачкој интелигенцији.

Србија

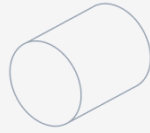

И онлајн публикације, чланци и блогови, као и друштвене мреже, најчешћи су извори, а 10 од 12 испитаника наводи да се ослањају на ове канале. Образовне институције су секундарни

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

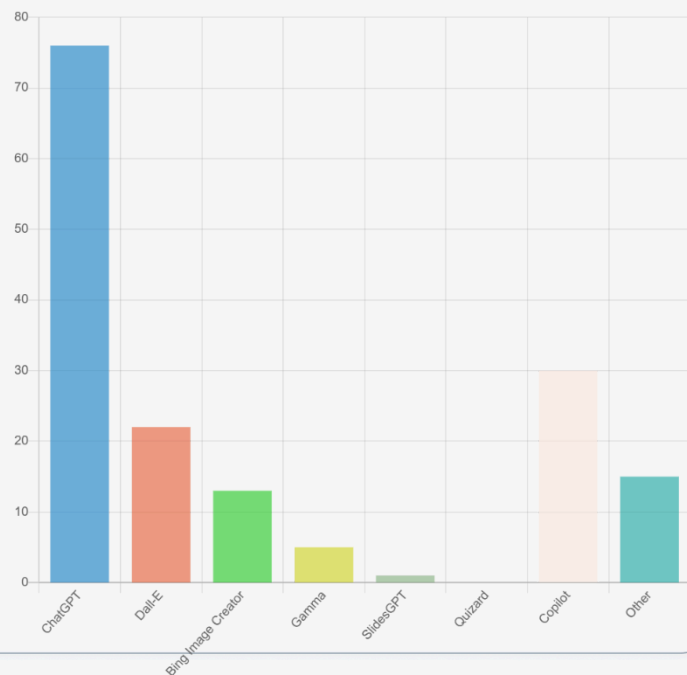
извор, а 4 испитаника их наводе као кључни канал информација. Иако је ово мањи део групе, то указује на то да неки појединци траже структурираније, формално образовање на ту тему, као што је путем академских курсева или истраживачких радова. Занимљиво је да ниједан испитаник није навео пријатеље или породицу као извор информација о генеративној вештачкој интелигенцији.

Познати или коришћени генеративни вештачки алати

Да би се истражило колико су учесници упознати са различитим алатима генеративне вештачке интелигенције, замољени су да наведу које алате познају или користе. Ово питање је обухватало низ популарних опција као што су ChatGPT, DALL-E, Bing Image Creator, Gamma, SlidesGPT, Quizard и Copilot, заједно са опцијом „Остало“ за обухватање свих додатних алата који нису наведени, што помаже у идентификацији најпрепознатљивијих и најкоришћенијих апликација генеративне вештачке интелигенције међу испитаницима, бацајући светло на тренутне трендове у усвајању алата вештачке интелигенције.

Пољска

Скуп података открива снажну склоност ка одређеним алатима генеративне вештачке интелигенције, при чему је ChatGPT најчешће коришћен. Од 83 испитаника, 76 је пријавило да користи ChatGPT, што је довело до импресивне стопе усвајања од 91,6%, што указује да је ChatGPT постао доминантан алат вештачке интелигенције.

Након ChatGPT-а , DALL·E је други најпрепознатљивији алат, са 26 корисника (31,3%) који наводе да га познају или користе. Ово указује на значајан пад у поређењу са ChatGPT-ом , што имплицира да, иако слике генерисане вештачком интелигенцијом добијају на популарности, оне се не користе толико често као текстуална вештачка интелигенција. Bing Image Creator следи са стопом коришћења од 18,1%, што показује умерено усвајање међу испитаницима.

Други алати за вештачку интелигенцију, као што су Copilot (8,4%) и Gamma (4,8%), имају релативно ниску примену. Специјализовани алати попут SlidesGPT (3,6%) и Quizard (0%) имају још нижу препознатљивост, што би могло указивати на ограничену свест или применљивост међу корисницима. Приметно је да Quizard није добио ниједан одговор, што сугерише да још увек није изградио јаку базу корисника.

Занимљиво је да је 24,1% испитаника пријавило коришћење алата вештачке интелигенције који нису наведени у главним опцијама, додајући имена у категорији „Остало“. Међу њима, Midjourney и Google Gemini су били најчешће помињани, сваки се појавио пет пута. Остала значајна помињања укључивала су Stable Diffusion (3 корисника), Claude (3 корисника) и Adobe Firefly (2 корисника). Разноликост одговора у овој категорији сугерише да многи корисници истражују више алата вештачке интелигенције на основу својих специфичних потреба.

Упркос све већем усвајању вештачке интелигенције, неки испитаници су експлицитно изјавили да не користе никакве алате генеративне вештачке интелигенције. Пет корисника је дало одговоре попут „ Žadne “ (ниједан) или „ не “ користим „(Не користим вештачку интелигенцију)“, што указује да, иако алати вештачке интелигенције постају мејнстрим, они још увек нису универзално усвојени.

Закључно, ChatGPT доминира генеративном вештачком интелигенцијом, а DALL·E и Bing Image Creator су следећи најпопуларнији избори. Док многи корисници експериментишу са нишним алатима вештачке

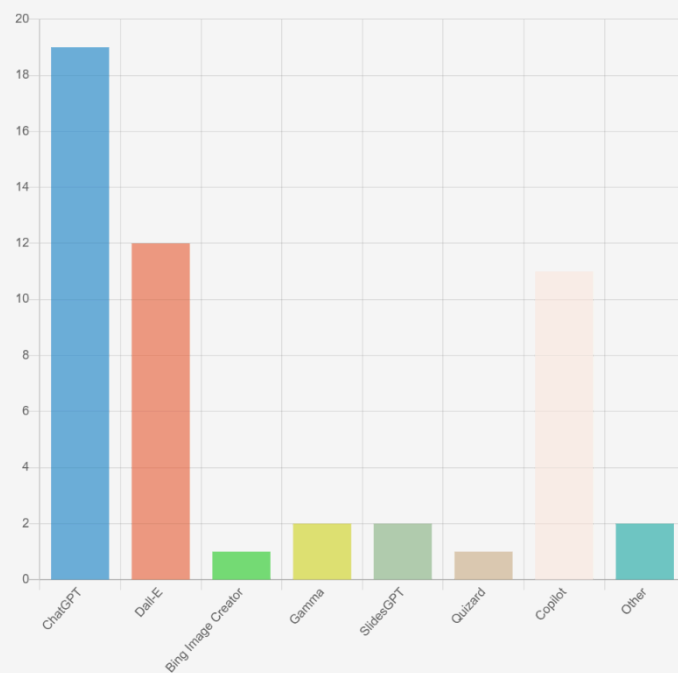

интелигенције, други тек треба да усвоје вештачку интелигенцију или преферирају алтернативе ван мејнстрим опција. Присуство алата као што су Midjourney , Stable Diffusion и Gemini међу одговорима указује на то да екосистем генеративне вештачке интелигенције остаје разнолик и да се наставља развијати.

Грчка

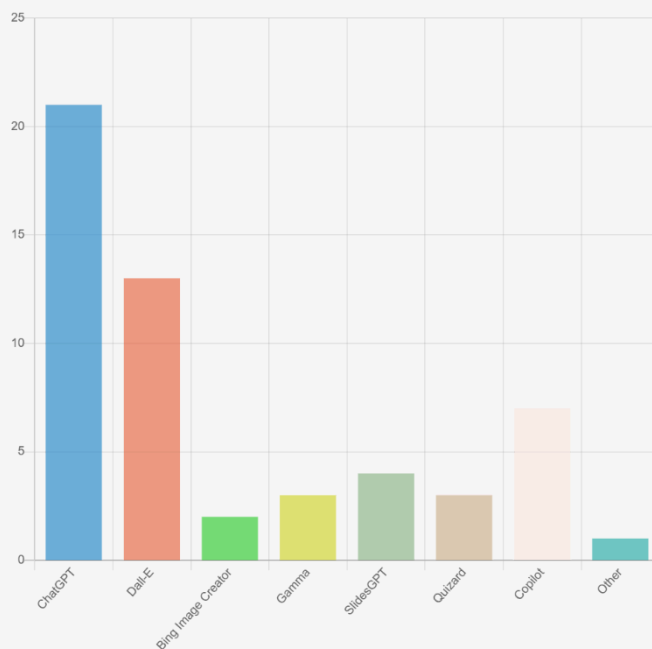
Међу 19 учесника, ChatGPT се истиче као најшире препознатљивији и коришћени алат за генеративну вештачку интелигенцију, при чему је свих 19 појединаца навело да су упознати или користе га. DALL·E, алат за генерисање слика покретан вештачком интелигенцијом компаније OpenAI , познаје или користи 12 учесника, што одражава значајну свест о визуелној генеративној вештачкој интелигенцији, иако је и даље мање распрострањен од алата заснованих на тексту попут ChatGPT-а . Bing Image Creator, упркос томе што служи сличној сврси као DALL·E, препознаје само 1 учесник, што указује на мању видљивост или преференцију у поређењу са другим алатима за генерисање слика помоћу вештачке интелигенције. Gamma и SlidesGPT , алати за креирање презентација потпомогнути вештачком интелигенцијом, имају по 2 учесника упозната са њима. Ово сугерише да, иако се вештачка интелигенција често истражује за писање и визуелни садржај, њено усвајање у алатима за продуктивност и презентације остаје ограниченије. Quizard , генератор квизова покретан вештачком интелигенцијом, идентификовала су 2 учесника, што указује на извесну

свест, али ограничену употребу образовних алата покретаних вештачком интелигенцијом. Microsoft Copilot , који интегрише вештачку интелигенцију у софтвер за продуктивност попут Word-а и Excel-а, познаје или користи 11 учесника. Категорију „Остало“ изабрало је 9 учесника, а одговори су посебно помињали Perplexity, Midjourney и Wisework, истичући растуће интересовање за различите платформе вештачке интелигенције поред оних уобичајеније препознатих и одражавајући шире истраживање генеративног пејзажа вештачке интелигенције.

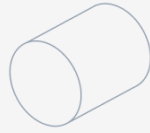
Шведска

ChatGPT је најшире препознатљивији и најкоришћенији алат за генеративну вештачку интелигенцију, са 100% (21 од 21 испитаника) који су означили „Да“, што указује да је ChatGPT доминантан алат за вештачку интелигенцију међу учесницима, вероватно због своје свестраности и широког усвајања. Након ChatGPT-а , DALL-E је други најпознатији алат, са 13 од

21 испитаника (62%) који наводе да га познају или користе. Ово сугерише да слике генерисане вештачком интелигенцијом добијају на популарности, али не тако универзално као текстуална вештачка интелигенција попут ChatGPT-а . Слично томе, Copilot је препознато или користило 7 од 21 особе (33%), што га чини трећим најпознатијим алатом. Насупрот томе, Bing Image Creator је мање популаран од DALL-E-а, са само 3 од 21 испитаника (14%) који га познају или користе. Ово сугерише да је DALL-E преферирани алат за генерисање слика помоћу вештачке интелигенције међу корисницима. Gamma и SlidesGPT ,

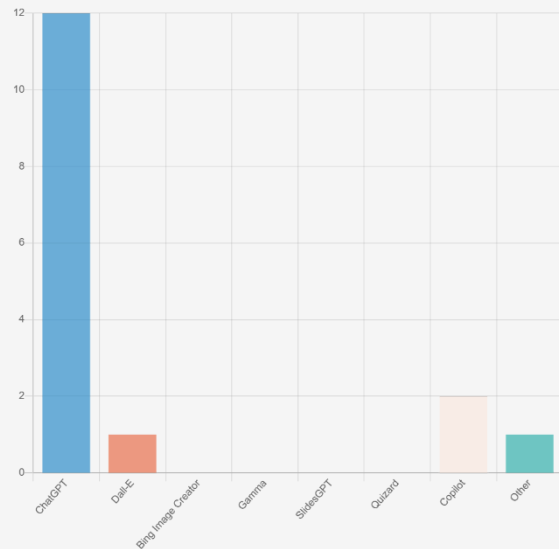

оба дизајнирана за презентације засновane на вештачкој интелигенцији, спадају међу најмање познате, са само 3 (14%) и 4 (19%) испитаника, респективно, који су навели да су упознати са њима. Quizard , вештачки алат за квизове и учење, је међу најмање препознатим, са само 3 испитаника (14%) који га знају или користе. На крају, у категорији „Остало“, само један испитаник је поменуо Gemini, што указује на ограничену свест о Google-овим вештачким алатима у поређењу са понудама OpenAI-ја .

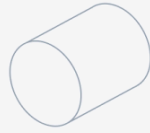
Србија

Одговори показују да ChatGPT користи свих 12 учесника, што истиче његову широку примену и популарност међу корисницима. То је најпознатији и најчешће коришћени алат генеративне вештачке интелигенције, а испитаници се вероватно ослањају на њега за различите задатке као што су разговор, решавање проблема и креативна помоћ. DALL-E, алат за генерисање слика из текстуалних упутстава, познаје само 1 испитаник.

SlidesGPT , који се фокусира на генерисање презентација и слајдова, и Quizard , алат за креирање квизова и образовног садржаја, нису поменути од стране ниједног испитаника, што сугерише да ови алати нису добро познати или их група не користи широко. Два (2) испитаника су навела да су упознати са Copilot-ом . Коначно, категорија „Остало“ укључује помињање „ Deepseek-a “, алата који је идентификовао један (1) испитаник.

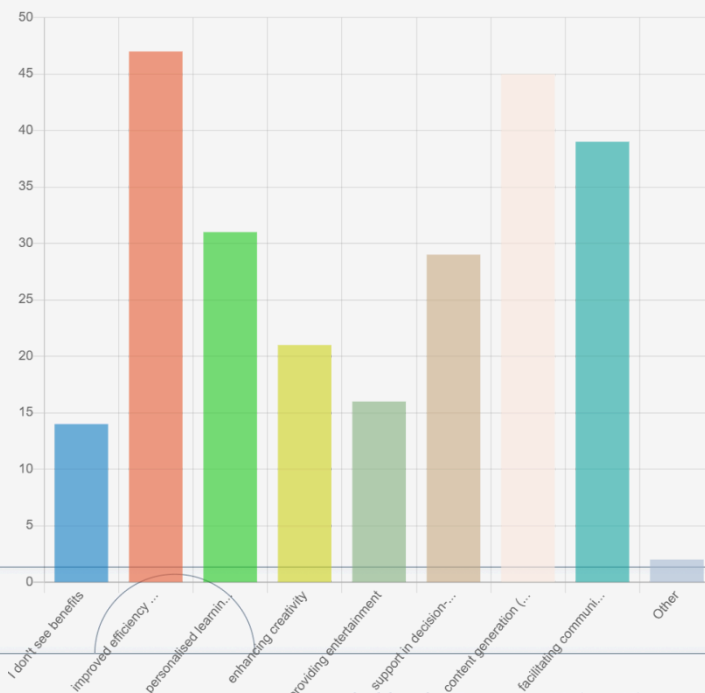

Одељак 4: Перцепције генеративне вештачке интелигенције

Главне предности генеративне вештачке интелигенције у свакодневном животу

Да би се разумела перципирана вредност генеративне вештачке интелигенције у свакодневном животу, од учесника је затражено да одаберу главне предности које повезују са њеном употребом. Овај пододељак мери низ опција, укључујући побољшану ефикасност у задацима, персонализовано учење и образовање, побољшану креативност, забаву, подршку у доношењу одлука, генерисање садржаја (као што су слике, текст или музика) и олакшану комуникацију путем алата као што су четботови и преводиоци. Испитаници су такође могли да назначе да ли не виде никакве предности или да наведу друге предности које нису наведене. Увиди из овог питања помажу да се истакне како појединци интегришу генеративну вештачку интелигенцију у своје свакодневне рутине и специфичне области у којима она има највећи утицај.

Пољска

Међу 83 испитаника, најшире препозната предност генеративне вештачке интелигенције била је побољшана ефикасност у задацима, при чему је 47 учесника (57%) признало њен утицај, што указује на то да значајан део корисника види вештачку интелигенцију

Co-funded by the European Union

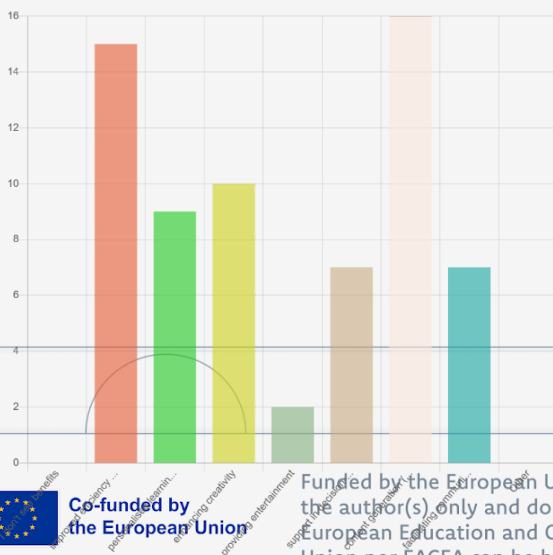
Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

као алат за оптимизацију токова рада, аутоматизацију понављајућих процеса и повећање укупне продуктивности у свакодневном животу. Још једна велика истакнута предност било је генерисање садржаја (нпр. слика, текста, музике), при чему је 45 испитаника (54%) препознало његову корисност. Олакшавање комуникације, као што је путем четботова и алата за превођење, идентификовано је као предност од стране 39 испитаника (47%). Поред тога, персонализовано учење и образовање је виђено као кључна предност од стране 31 испитаника (37%), што показује да вештачка интелигенција игра све већу улогу у прилагођавању образовних искустава и пружању прилагођене подршке учењу. Побољшање креативности признало је 21 испитаник (25%), што показује да неки корисници сматрају вештачку интелигенцију вредном у покретању нових идеја, генерисању уметничког садржаја и помагању у креативним пројектима.

Што се тиче забаве, 29 испитаника (35%) је навело да вештачка интелигенција пружа вредност у овој области, вероватно кроз препоруке, генерисање медија и интерактивна искуства. Мањи подскуп, 16 испитаника (19%), посебно је поменуо улогу вештачке интелигенције у пружању забаве. Међутим, 14 испитаника (17%) изразило је скептицизам, наводећи да не виде никакве користи од генеративне вештачке интелигенције у свом свакодневном животу. Ово указује на то да, иако усвајање вештачке интелигенције расте, и даље постоје забринутости или сумње у вези са њеном практичношћу и релевантношћу за неке појединце.

Грчка

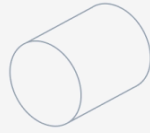

Свих 19 учесника је признало барем једну предност генеративне вештачке интелигенције, што указује на универзално признање њене корисности у свакодневном животу. Најшире препозната предност је генерисање садржаја,

Co-funded by the European Union

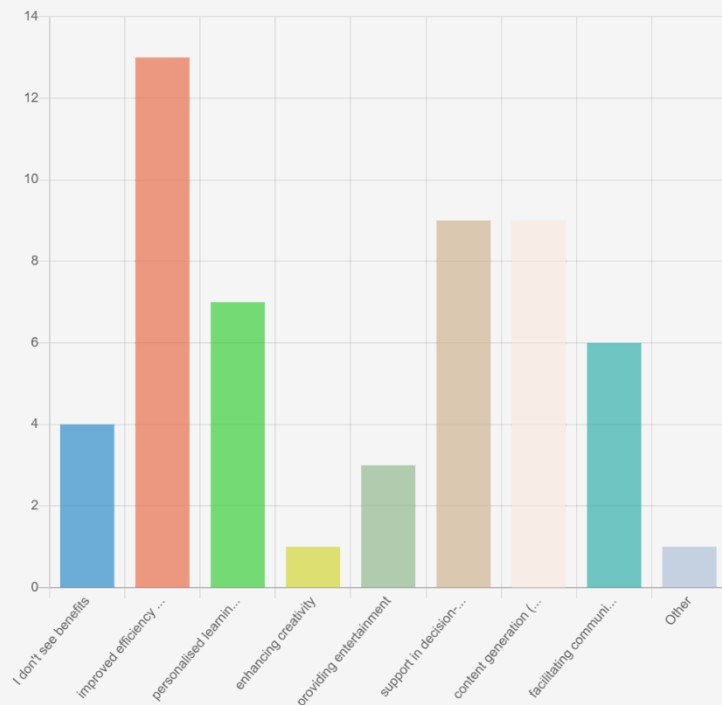
Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

коју је изабрало 16 од 19 учесника (84%). Ово сугерише да корисници првенствено цене вештачку интелигенцију за креирање текста, слика и музике. Одмах иза њих, 15 учесника (79%) је истакло побољшану ефикасност у задацима, наглашавајући улогу вештачке интелигенције у аутоматизацији и поједностављивању различитих процеса. Побољшање креативности изабрало је 10 учесника (53%), што показује да се вештачка интелигенција види као алат који подстиче иновације и уметничко изражавање. Слично томе, персонализовано учење и образовање изабрало је 9 учесника (47%), што одражава растућу улогу вештачке интелигенције у прилагођеним и адаптивним искуствима учења. Подршку у процесима доношења одлука и олакшавање комуникације, као што је путем четботова и алата за превођење, препознало је по 7 учесника (37%), што указује на то да, иако је вештачка интелигенција корисна у овим областима, још увек није толико широко прихваћена као креирање садржаја и ефикасност. Обезбеђивање забаве била је најмање препозната предност, јер су је изабрала само 2 од 19 учесника (11%).

Шведска

Скуп података открива кључне увиде у перцепцију испитаника о генеративној вештачкој интелигенцији, посебно у вези са њеним предностима и проблемима. Приликом испитивања предности, најчешће наведена корист је побољшана ефикасност у задацима, што је признало 52,4% (11 од 21) испитаника. Ово сугерише да значајан део корисника види вештачку

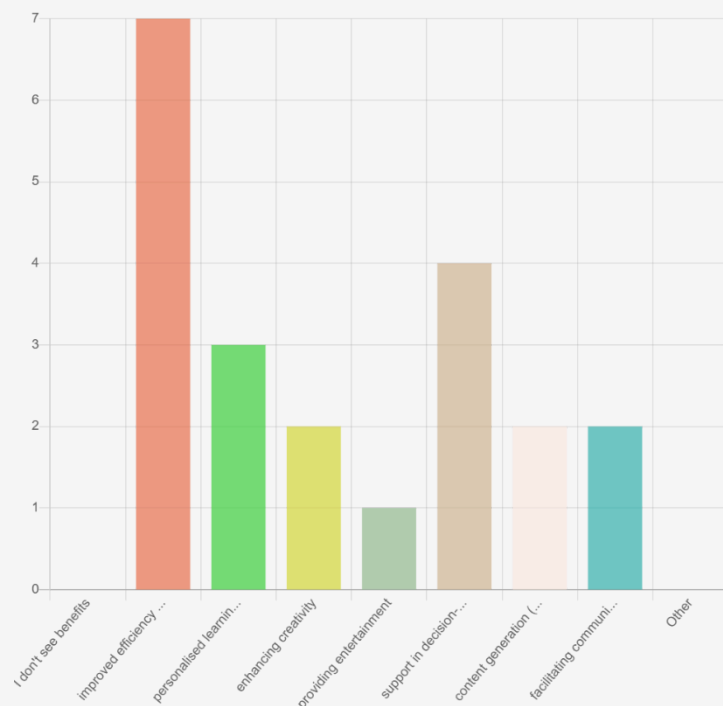

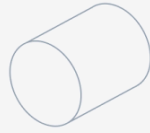

интелигенцију као алат који побољшава продуктивност и поједностављује свакодневне активности. Друге значајне предности укључују генерисање садржаја (42,9%) и подршку у процесима доношења одлука (33,3%), што указује да се многи појединци ослањају на вештачку интелигенцију за помоћ у креативним и аналитичким задацима. Поред тога, 28,6% испитаника истакло је улогу вештачке интелигенције у олакшавању комуникације, као што је путем четботова и алата за превођење. Међутим, предности везане за креативност (9,5%) и забаву (9,5%) ређе су помињане, што сугерише да се ове примене могу сматрати секундарним у односу на функционалније употребе. Занимљиво је да је 14,3% (3 од 21) изјавило да не види никакве предности генеративне вештачке интелигенције у свом свакодневном животу, истичући извесну скепсу или недостатак ангажовања са технологијом.

Србија

Одговори указују на неколико кључних предности генеративне вештачке интелигенције у свакодневном животу, а најистакнутија је побољшана ефикасност у задацима, коју је навело 7 од 12 испитаника. Ово сугерише да многи појединци виде вештачку интелигенцију као вредан алат за поједностављивање својих свакодневних активности, смањење времена проведеног на понављајућим задацима и повећање укупне продуктивности. Подршку у

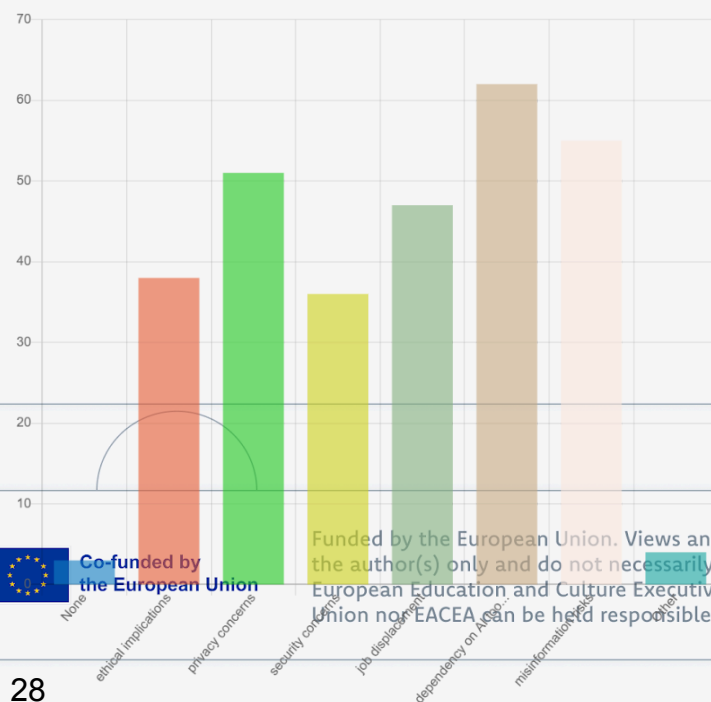

процесима доношења одлука истакла су 4 испитаника, што указује да вештачка интелигенција игра улогу у помагању појединцима да доносе информисане одлуке. Персонализовано учење и образовање појавили су се као предност за 3 испитаника. Побољшање креативности поменула су 2 испитаника, истичући улогу вештачке интелигенције у подржавању креативних подухвата . Олакшавање комуникације (нпр. четботови, алати за превођење) такође су препознала 2 учесника, а на крају, пружање забаве је напоменуо само 1 испитаник.

Забринутост због генеративне вештачке интелигенције

Да би се стекао увид у потенцијалне забринутости везане за употребу генеративне вештачке интелигенције, од учесника је затражено да идентификују своје главне забринутости. Овај подељак укључује опције као што су етичке импликације, забринутости у вези са приватношћу и безбедношћу, ризик од губитка посла, прекомерно ослањање на алате вештачке интелигенције што доводи до смањења људских вештина и ширење дезинформација. Испитаници су такође могли да назначе да ли немају забринутости или да наведу додатне забринутости у категорији „Остало“. Одговори помажу да се расветле шира друштвена и индивидуална питања која могу утицати на прихватање и одговорно коришћење технологија генеративне вештачке интелигенције.

Пољска

Најчешћа забринутост била је зависност од вештачке интелигенције (губитак вештина), где је 63 од 83 испитаника (75,9%) изабрало ово питање, што указује на то да се велика већина

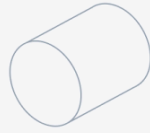
Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Људи плаши да би прекомерно ослањање на вештачку интелигенцију могло да смањи људске вештине, креативност и критичко размишљање. Други најчешће наведени проблем били су ризици дезинформација, који је изабрало 56 људи (67,5%). Забринутост због приватности убрзо је уследила, где је 52 испитаника (62,7%) изразило забринутост због начина на који системи вештачке интелигенције прикупљају, чувају и деле личне податке. Још један важан проблем био је губитак радних места, који је навело 48 испитаника (57,8%), што указује на то да више од половине учесника верује да ће вештачка интелигенција значајно утицати на запошљавање, било заменом радних места или променом потражње за радном снагом. Индустрије као што су корисничка служба, креирање садржаја и развој софтвера посебно су рањиве на аутоматизацију вођену вештачком интелигенцијом. Етичке импликације (39 испитаника, 47,0%) и безбедносне забринутости (36 испитаника, 43,4%) такође су високо рангиране, истичући забринутост због правичности вештачке интелигенције, пристрасности и претњи сајбер безбедности као што су преваре вођене вештачком интелигенцијом, хаковање и неовлашћени приступ подацима. Само 3 од 83 особе (3,6%) изјавиле су да немају забринутости због генеративне вештачке интелигенције, што указује да скоро сви виде барем један ризик повезан са технологијом вештачке интелигенције. Поред унапред дефинисаних забринутости, неки испитаници су навели додатне забринутости у категорији „Остало“, као што је утицај на животну средину, са забринутошћу због високе потрошње енергије и воде, посебно у моделима обуке за вештачку интелигенцију великих размера. Још једна забринутост која је изнета био је јаз између перципираних могућности вештачке интелигенције и њене стварне ефикасности, што би могло довести до лажних очекивања и погрешних политичких одлука. Одређене забринутости су често помињане заједно, показујући међусобно повезане страхове. Људи који су забринути због тога што вештачка интелигенција замењује људске вештине такође су веома забринути због ширења дезинформација од стране вештачке интелигенције, истичући забринутост због преузимања креирања садржаја без људског надзора. Постоји јака корелација између

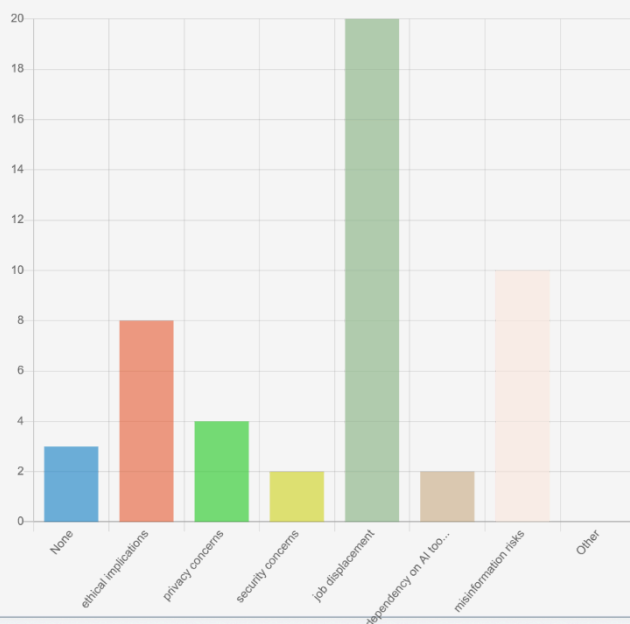

забринутости за приватност и етичких забринутости, што сугерише да многи испитаници верују да руковање личним подацима од стране вештачке интелигенције има озбиљне етичке импликације. Они који су забринuti због губитка радних места често се такође плаше да ће вештачка интелигенција учинити људе превише зависним од аутоматизованих алата, смањујући потребу за људском експертизом. С друге стране, забринутости попут безбедности и утицаја на животну средину нису показале снажно преклапање, што указује на то да се на њих гледа као на одвојена питања.

Грчка

Свих 19 учесника изразило је барем једну забринутост у вези са генеративном вештачком интелигенцијом, при чему ниједан није изабрао „Нема забринутости“, што указује на широко распрострањену свест о потенцијалним ризицима. Најчешће навођене забринутости биле су зависност од алата вештачке интелигенције и ризици дезинформација, а обе је изабрало 12 учесника (63%). Ово указује на снажну забринутост због смањења људских вештина од стране вештачке интелигенције и ширења нетачних или обмањујућих информација. Етичке импликације идентификовало је 9 учесника (47%), што одражава забринутост због предрасуда, моралне одговорности и етичке употребе садржаја генерисаног вештачком интелигенцијом. Забринутости у вези са приватношћу такође је изабрало 9 учесника (47%), што показује да безбедност података и заштита корисника остају важна питања. Безбедносне забринутости биле су нешто мање истакнуте, при чему је 8 учесника (42%) признало ризике везане за рањивост вештачке

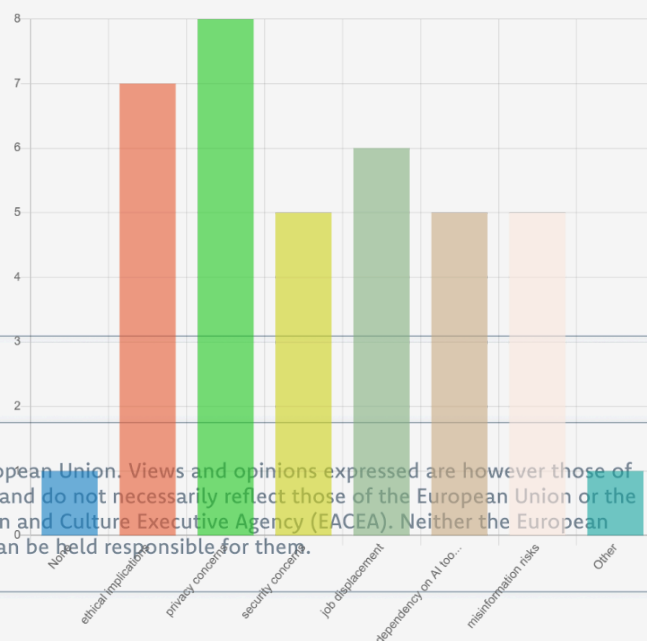
интелигенције на сајбер претње и злоупотребу. Губитак посла био је забринутост за 6 учесника (32%), што указује да, иако неки препознају утицај вештачке интелигенције на запосленост, то није толико хитна брига као дезинформације или ослањање на вештачку интелигенцију. У категорији „Остало“, један учесник је у Грчкој напоменуо забринутост због „недостатка креативности“ и „рециклирања засићених информација“, што сугерише да се садржај генерисан вештачком интелигенцијом може сматрати понављајућим и мање иновативним.

Шведска

Када је реч о забринутости, најчешће покренуто питање је губитак радних места, где је 76,2% (16 од 21) испитаника изразило забринутост због потенцијалног утицаја технологија вештачке интелигенције на економију и радну снагу. Етичке импликације (42,9%) и ризици од дезинформација (33,3%) такође су значајне забринутости, истичући страхове у вези са улогом вештачке интелигенције у ширењу нетачних информација и шире моралне дилеме повезане са њеном употребом. Забринутост у вези са приватношћу поменуло је 19,0% испитаника, док су безбедносни ризици ређе навођени са 9,5%. Мали део испитаника (9,5%) такође је изразио забринутост због зависности од алата вештачке интелигенције, страхујући да би прекомерно ослањање на такве технологије могло да умањи људске вештине. Занимљиво је да је 14,3% испитаника изјавило да нема забринутости због генеративне вештачке интелигенције, што указује на то да неки корисници или верују технологији или не доживљавају значајне ризике.

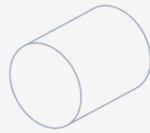
Србија

Одговори откривају низ забринутости у вези са генеративном вештачком интелигенцијом, при чему су етичке импликације и забринутост у вези са приватношћу најчешће

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

навођене. Етичке импликације биле су примарна бригаа за 8 од 12 испитаника, што одражава широко распрострањену забринутост због моралних и друштвених последица вештачке интелигенције. Забринутост у вези са приватношћу такође је приметиле 8 испитаника, што указује на значајну забринутост због тога како алати вештачке интелигенције могу приступити, обрадити и потенцијално злоупотребити личне податке. Способност вештачке интелигенције да прикупи огромне количине информација покреће критична питања о безбедности података и сагласности корисника, посебно у ери повећаног надзора. Забринутост у вези са безбедношћу поменуло је 5 испитаника, указујући на страх од могућности да системи вештачке интелигенције буду хаковани, злоупотребљени или чак претворени у оружје. Како се вештачка интелигенција све више интегрише у различите секторе, осигуравање њене безбедности је кључно за спречавање злонамерне употребе која би могла проузроковати штету. Забринутост због смањења људских вештина такође је изразило 5 испитаника, истичући страх да би повећано ослањање на вештачку интелигенцију могло довести до пада критичког мишљења, креативности и других битних људских способности.

Ризике од дезинформација навело је и 5 испитаника, што одражава забринутост због потенцијала вештачке интелигенције да креира убедљив, али лажан или обмањујући садржај. У категорији „Остало“, један испитаник је изразио забринутост због еколошких проблема, подижући свест о потрошњи енергије система вештачке интелигенције и утицају примене вештачке интелигенције великих размера на животну средину. На крају, један испитаник је изабрао „Ниједан“, што указује да немају сви учесници забринутости због генеративне вештачке интелигенције.

Општи став према генеративној вештачкој интелигенцији

Да би се проценило опште расположење према генеративној вештачкој интелигенцији, од учесника је затражено да оцене свој укупни став користећи Ликертову скалу у распону од 1 до 5, где 1 представља веома

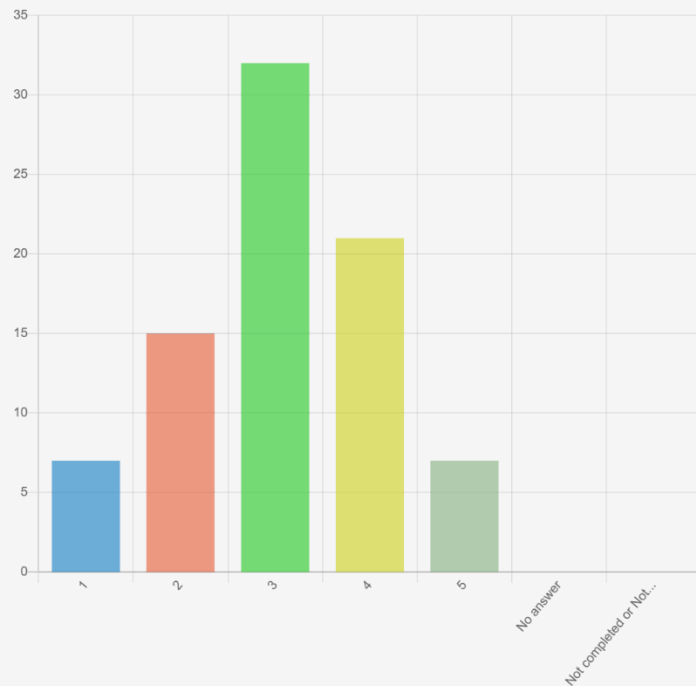

негативну перцепцију, а 5 веома позитивну. Овај подедељак мери како се појединци осећају према генеративној вештачкој интелигенцији у целини, нудећи вредан контекст за подршку тумачењу одговора и на користи и на недоумице везане за њену употребу.

Пољска

Најчешћи одговор је 3, што указује на неутралан став према генеративној вештачкој интелигенцији. Значајан део испитаника је изабрао ову оцену, што сугерише да, иако не прихватају у потпуности вештачку интелигенцију, такође је не одбацују у потпуности. Многи појединци могу препознати и предности и ризике вештачке интелигенције, што их наводи да заузму уравнотежен, опрезан приступ. Друга најчешћа оцена је 4, што сугерише умерено позитиван став према вештачкој интелигенцији. Значајан број људи изгледа види предности и потенцијал вештачке интелигенције, али и даље може имати неке забринутости, посебно у вези са приватношћу, дезинформацијама и губитком посла, као што се видело у претходним анализама. Са негативне стране, неколико испитаника је оценило свој став као 1 или 2, што указује на скептицизам или јаку забринутост због улоге вештачке интелигенције у друштву.

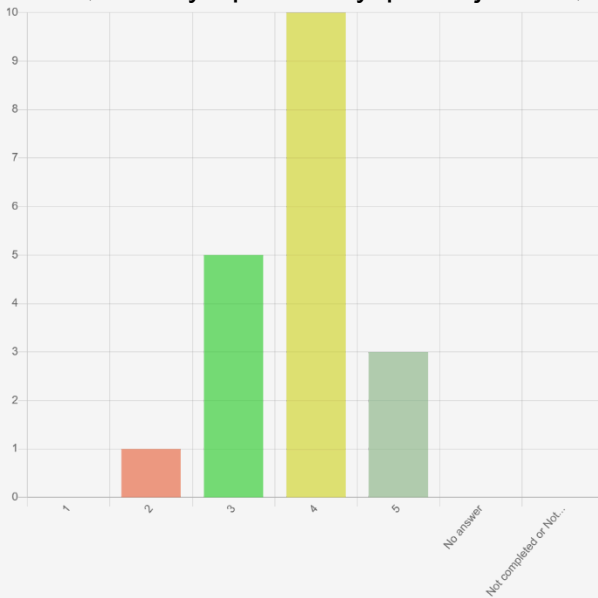
Грчка

Укупан став према генеративној вештачкој интелигенцији међу 19 учесника изгледа генерално позитиван, са већином оцена око 4.

Најчешћи одговор је 4, који је изабрало 10 учесника, што указује на повољну, али не претерано ентузијастичну перцепцију. Савршен резултат 5 дала су 3 учесника, што одражава веома позитиван став. У међувремену, 5 учесника је оценило генеративну вештачку интелигенцију са 3, што сугерише неутралнији став, а само 1 учесник је дао оцену 2,

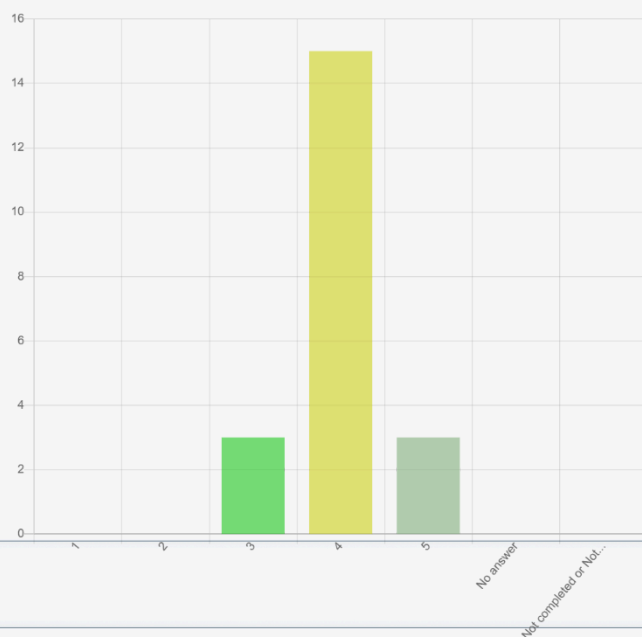

што представља најскептичнији став у групи. С обзиром на то да већина одговора тежи ка оценама 4 и 5, подаци сугеришу да учесници генерално препознају предности генеративне вештачке интелигенције, док евентуално признају њена ограничења или ризике. Одсуство оцена испод 2 додатно указује на то да већина појединаца сматра вештачку интелигенцију више корисном него проблематичном, чак и ако

неке забринутости остају.

Шведска

Општи ставови испитаника према генеративној вештачкој интелигенцији откривају претежно позитиван поглед. Већина учесника је оценила свој став са 4 од 5 (66,7% или 14 од 21), што указује на генерално повољну перспективу са извесним резервама. У међувремену, 14,3% (3 од 21) је оценило свој став на највишем нивоу од 5,

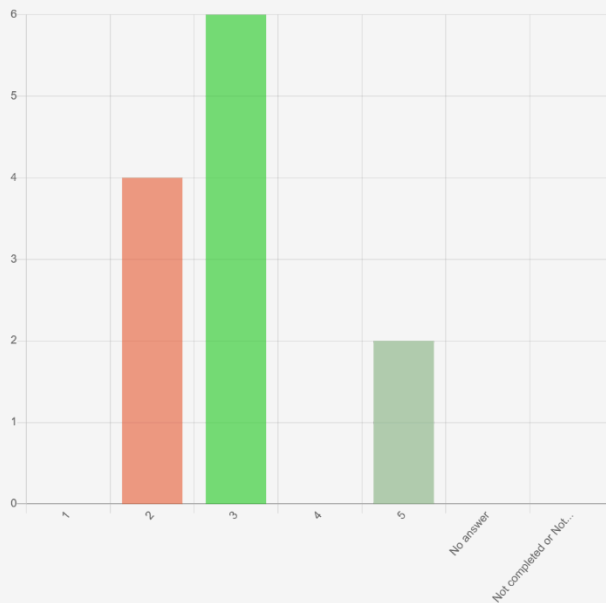

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

показујући снажан ентузијазам и прихватање генеративне вештачке интелигенције. Међутим, 14,3% (3 од 21) је дало неутралнију оцену од 3, што сугерише степен скептицизма или помешана мишљења о њеном утицају и примени. Ови резултати сугеришу да већина испитаника види генеративну вештачку интелигенцију као корисну технологију, иако неки могу имати забринутости или неизвесности у вези са њеним ширим импликацијама. Присуство вишеструких оцена од 5 истиче да је део корисника веома подржан, док оцене од 3 указују на то да нису сви учесници у потпуности уверени у њене предности. Овај тренд се поклапа са претходним налазима, где су испитаници признали ефикасност и предности вештачке интелигенције у генерисању садржаја, а истовремено су изразили забринутост због губитка радних места и етичких питања.

Србија

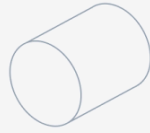

Већина учесника, 4 од 12, изразила је критички или опрезан став, оценивши свој став оценом 2. Пет (5) испитаника дало је оцену 3, што одражава неутралан или умерено позитиван став према генеративној вештачкој интелигенцији. Мања група од 2 испитаника изразила је снажно позитиван став, оценивши свој став оценом 5.

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

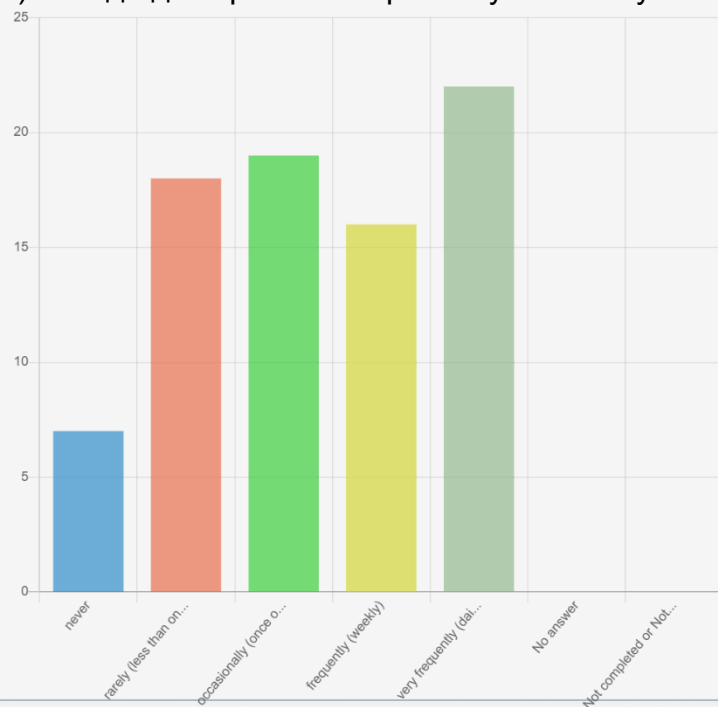
Одељак 5: Усвајање генеративне вештачке интелигенције

Учесталост коришћења алата генеративне вештачке интелигенције

Да би се разумела учесталост коришћења алата генеративне вештачке интелигенције, учесници су питани колико често користе такве алате у свакодневном животу. Ово питање са једним избором нудило је низ опција, укључујући: никада не користи, ретко (мање од једном месечно), повремено (једном или два пута месечно), често (недељно) и веома често (свакодневно или скоро свакодневно). Одговори пружају увид у ниво усвајања и интеграције генеративне вештачке интелигенције у рутине учесника.

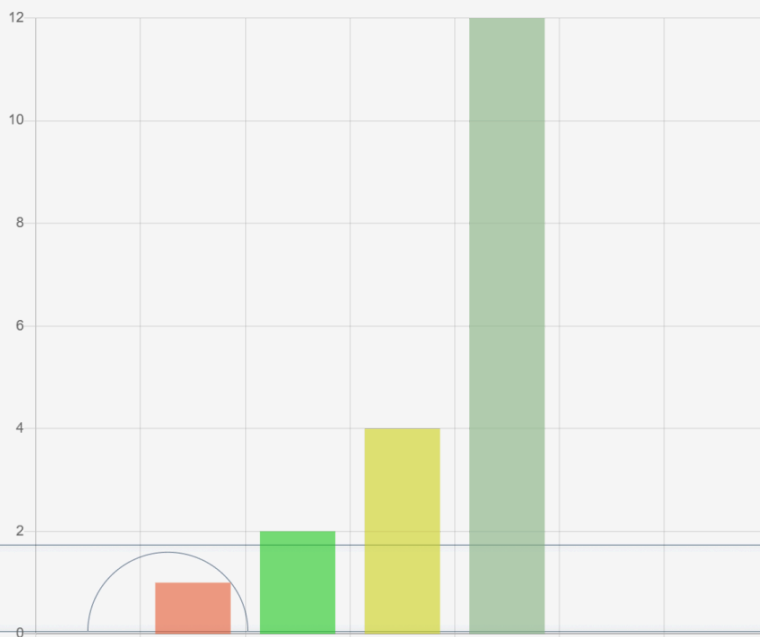
Пољска

Најчешћи одговор је „веома често (свакодневно или скоро свакодневно)“, где 23 од 83 испитаника (28%) наводи да користе генеративну вештачку интелигенцију готово свакодневно. Ово сугерише да је за многе вештачка интелигенција постала неопходан алат у њиховој свакодневној рутини, вероватно за задатке као што су креирање садржаја, кодирање и аутоматизација радног процеса. Одмах иза је „повремено (једном или два пута месечно)“, које је изабрало 19 од 83

учесника (23%), што показује да се значајан број корисника okreће вештачкој интелигенцији за одређене задатке, али се не ослањају на њу редовно. Категорија „често (недељно)“ обухвата 16 од 83 испитаника (19%), што указује да ове особе редовно укључују вештачку интелигенцију у своје рутине, али не свакодневно. Категорија „ретко (мање од једном месечно)“, са 18 од 83 особе (22%), истиче да значајан део популације интерагује са вештачком интелигенцијом само спорадично, могуће експериментишући са њом, али је не интегришући у потпуности у свој радни процес. Коначно, 7 од 83 испитаника (8%) је изјавило да никада нису користили генеративну вештачку интелигенцију. Ова група може да укључује појединце који су или скептични према вештачкој интелигенцији, несвесни њених предности или једноставно немају практичну потребу за њом. Иако је ово најмања група, она показује да упркос све већем усвајању вештачке интелигенције, и даље постоји део популације који се још увек није ангажовао са њом. Укратко, подаци указују на то да је употреба генеративне вештачке интелигенције широко распрострањена, при чему 47% испитаника користи вештачку интелигенцију најмање једном недељно, а додатних 23% повремено. У међувремену, 22% ретко користи вештачку интелигенцију, а само 8% је никада не користи.

Грчка

Већина испитаника, 12 од 19 (63%), изјавила је да веома често (свакодневно или скоро свакодневно) користи алате генеричне вештачке интелигенције. Ово указује на то да су за значајан део корисника ови алати

Co-funded by the European Union

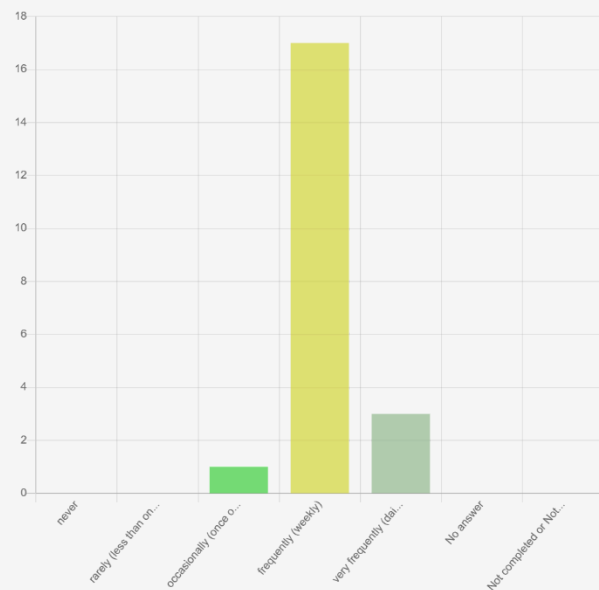
Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

постали суштински део њиховог свакодневног радног процеса, вероватно служећи у професионалне, образовне или креативне сврхе. Мања, али и даље значајна група, 4 од 19 испитаника (21%), навела је да често (недељно) користе алате генеричне вештачке интелигенције. Ови корисници вероватно укључују вештачку интелигенцију у своје радне или личне задатке на доследној, али мање интензивној основи. Насупрот томе, 2 од 19 испитаника (11%) изјавило је да повремено (једном или два пута месечно) користе алате генеричне вештачке интелигенције. Коначно, 1 од 19 испитаника (5%) навео је да ретко (мање од једном месечно) користи алате генеричне вештачке интелигенције.

Шведска

Обрасци коришћења алата генеративне вештачке интелигенције указују на све већу интеграцију у рутине корисника, при чему већина њих користи често (недељно), а мањи део их користи веома често (свакодневно или скоро свакодневно). Ово указује на то да, иако генеративна вештачка интелигенција постаје основна ствар за многе, она још увек није достигла ниво свакодневне потребе за већину корисника. Приближно 50% испитаника наводи да често користи алате генеративне вештачке интелигенције (недељно), што ово чини најчешћим обрасцем коришћења. У међувремену, 25% корисника користи алате вештачке интелигенције веома често (свакодневно или скоро свакодневно), што истиче снажно ослањање на технологију међу једним бројем корисника. Поред тога, мања група, око 5%, користи алате вештачке интелигенције повремено (једном или два пута месечно), што указује на умерен ниво интересовања, али мање доследно ангажовање.

Србија

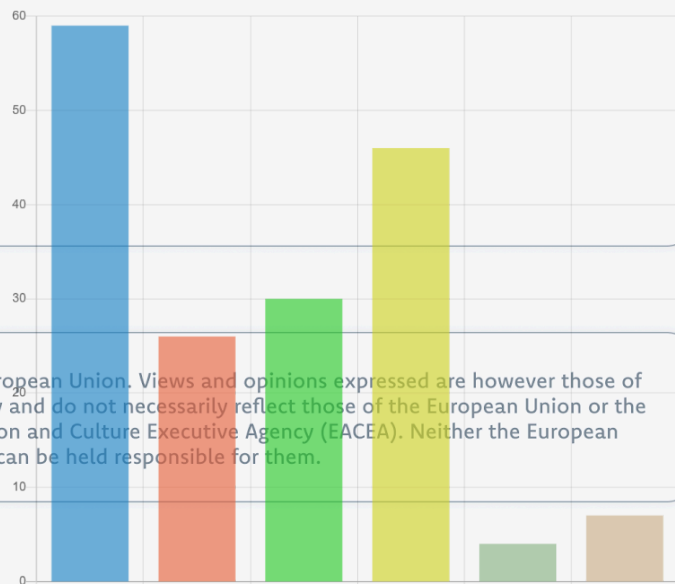
Повремена употреба (једном или два пута месечно) је најчешћа, са пет (5) учесника који повремено користе технологију за одређене задатке или пројекте. Ретка употреба (мање од једном месечно) одмах следи, са четири (4) особе које су пријавиле минималну интеракцију са генеративном вештачком интелигенцијом, што сугерише да она није значајан део њихове рутине. Веома ретку употребу је приметио један (1) учесник, што указује да се технологија користи само у изузетним околностима и не чини редован део њиховог дигиталног комплета алата. С друге стране, два (2) испитаника су пријавила да често (недељно) користе генеративну вештачку интелигенцију, што имплицира да су ови алати интегрисани у њихове активности редовније, вероватно за текуће задатке или пројекте који захтевају доследну употребу вештачке интелигенције.

Сектори у којима се користе алати генеративне вештачке интелигенције

Да би се истражили практични примени генеративне вештачке интелигенције у различитим областима живота, од учесника је затражено да наведу секторе у којима су користили такве алате. Овај подеделјак мери опције као што су образовање, забава, лични развој, задаци везани за посао и друштвене мреже, заједно са категоријом „Остало“ за додатне контексте који нису наведени. Прикупљени подаци помажу да се истакну различити начини на које се генеративна вештачка интелигенција користи у различитим доменима и њена релевантност за различите аспекте свакодневних активности и професионалних задатака.

Пољска

Подаци показују да се генеративни алати вештачке интелигенције најчешће користе у радним задацима и образовању, при чему је 47,

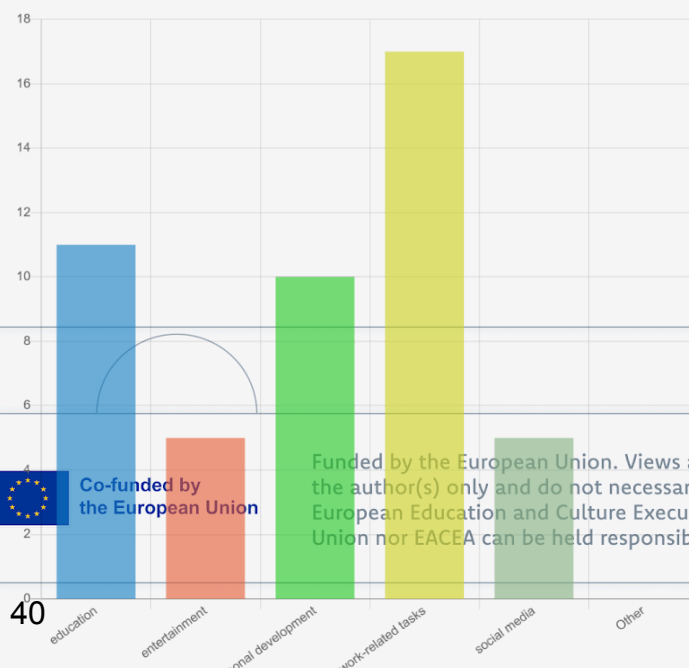
Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

односно 50 испитаника навело употребу у овим областима. Ово сугерише да значајан број појединаца користи вештачку интелигенцију за подршку својим професионалним обавезама, као и својим академским или образовним активностима. Лични развој се такође појављује као истакнута област, са 30 појединаца који су пријавили употребу алата вештачке интелигенције за помоћ у самоусавршавању или изградњи вештина. Ово може укључивати коришћење вештачке интелигенције за помоћ при писању, учење нових тема или повећање продуктивности. У сектору забаве 26 испитаника је потврдило употребу вештачке интелигенције, што указује на солидан ниво усвајања у креативне или рекреативне сврхе као што су музика, видео или приповедање. Друштвене мреже су имале најмању пријављену употребу, са само 4 особе које су их означиле као сектор у којем су се бавиле вештачком интелигенцијом. Ово би могло да сугерише или недостатак свести или мање директних примена које испитаници препознају као оне које укључују генеративну вештачку интелигенцију у овом контексту. Категорија „Остало“ укључује неколико отворених одговора као што је коришћење вештачке интелигенције за истраживање решења за програмирање и проблеме личног живота, као и генерисање текста. Генерално, подаци одражавају снажну склоност ка практичним и образовним применама генеративне вештачке интелигенције, док забава и лични развој такође играју значајну улогу. Ниске бројке на друштвеним мрежама и ретки, али разноврсни одговори „Остало“ указују на неискоришћени потенцијал или мање препознату употребу у овим областима.

Грчка

Најчешћа област употребе су послови везани за посао, где 17 од 19 испитаника (89,5%) наводи да користе алате вештачке интелигенције у својим професионалним

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

активностима. Ово истиче широко распрострањено ослањање на вештачку интелигенцију за побољшање продуктивности, аутоматизације и ефикасности на радном месту. Образовање је још један значајан сектор, где 11 од 19 испитаника (57,9%) извештава о коришћењу алата вештачке интелигенције у сврху учења. Ово сугерише да вештачка интелигенција игра све важнију улогу у академским истраживањима, подучавању и генерисању садржаја за студенте и едукаторе. Употреба алата вештачке интелигенције за лични развој је такође значајна, где 10 од 19 испитаника (52,6%) користи вештачку интелигенцију за самоусавршавање. Ово укључује апликације као што су изградња вештина, самокоучинг и праћење циљева. Насупрот томе, усвајање вештачке интелигенције у друштвеним медијима и забави је релативно ниже, где само 5 од 19 испитаника (26,3%) указује на употребу у сваком од ових сектора. Док су функције засноване на вештачкој интелигенцији обично уграђене у платформе друштвених медија и алате за креирање садржаја, мањи број испитаника извештава да активно користи алате вештачке интелигенције у ове сврхе.

Занимљиво је да је 5 испитаника (26,3%) изјавило да не користе алате вештачке интелигенције ни у једној од поменутих категорија, што указује да усвајање вештачке интелигенције још увек није универзално, што указује на то да неки појединци или не виде потребу за алатима вештачке интелигенције у својим свакодневним активностима или још увек нису истражили њихове потенцијалне користи.

Шведска

Подаци указују на то да се алати генеративне вештачке интелигенције првенствено користе

Co-funded by the European Union

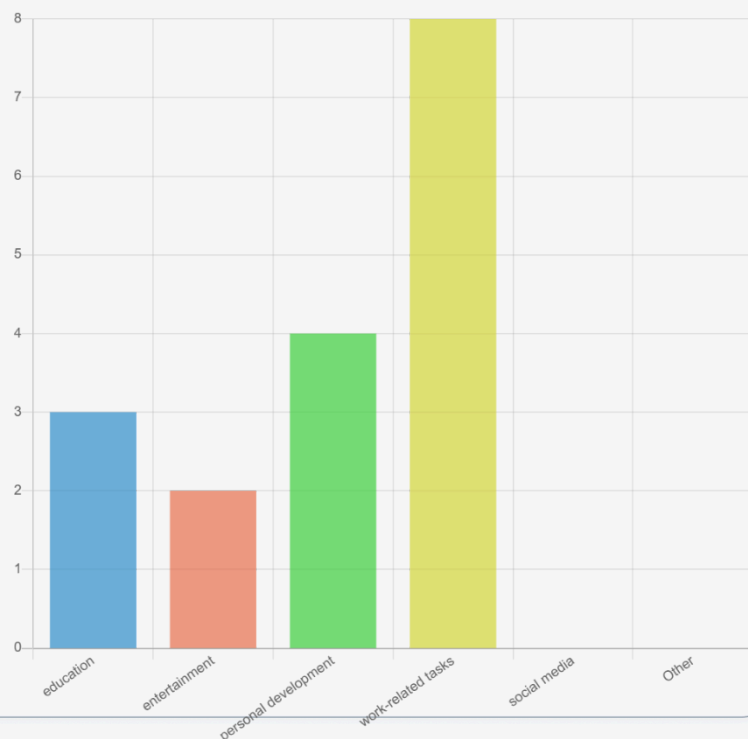
Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

за лични razvoj (55%) и задатke vezane za posao (50%), ističući njihovu rastuću ulogu u samoosavršavanju i profesionalnoj produktivnosti. Mnogi korisnici se oslađaju na ove alate za zadatke kao što su generisanje sadržaja, sticanje veština i automatizacija toka posla, što je u skladu sa sve većom integracijom veštacke inteligencije u radna mesta i okruženja za učenje. Obrazovanje je još jedan značajan sektor, sa 40% ispitanika koji ukazuju na korišćenje. Mogućnost generisanja materijala za učenje, pomoći u pisanju i pružanja objašnjenja čini veštacku inteligenciju posebno korisnom za studente i edukatore. Zabava (25%) i društvene mreže (20%) pokazuju niže stope usvajanja u poređenju sa drugim sektorima. Dok sadržaj generisan veštackom inteligencijom dobija na zamahu, tradicionalni medijski formati i sadržaj koji generišu korisnici i dalje dominiraju ovim prostorima. Generalno, podaci otkrivaju da generativna veštacka inteligencija postaje ključni alat u produktivnosti i učenju, dok njena uloga u zabavi i društvenim mrežama ostaje ograničena.

Србија

Алати генеративне вештачке интелигенције се првенствено користе у задацима везаним за посао, при чему 8 од 12 испитаника користи ове алате у професионалне сврхе. Ово указује да генеративна вештачка интелигенција игра значајну улогу у повећању продуктивности, креативности и ефикасности у активностима везаним за

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

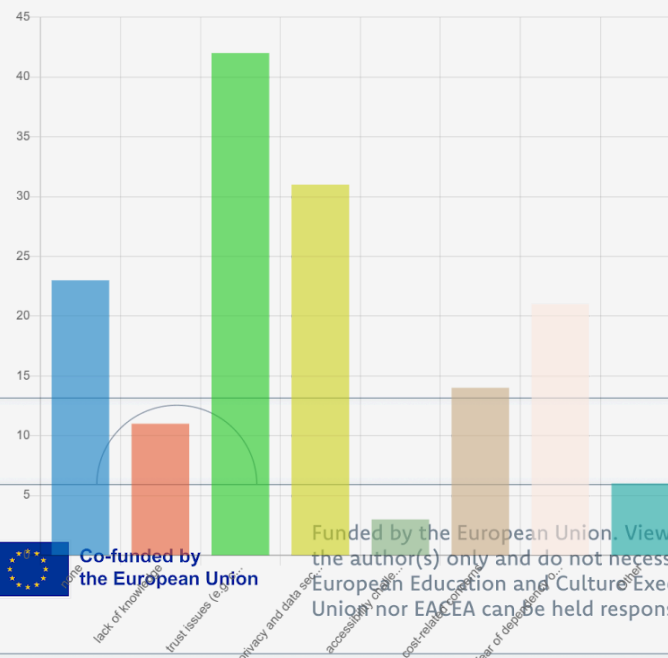

посао. Следи сектор образовања, где 3 испитаника користе алате генеративне вештачке интелигенције за учење или подучавање. Забава је још један сектор у коме се користе алати генеративне вештачке интелигенције, при чему су 2 испитаника пријавила употребу у овој области. Занимљиво је да ниједан испитаник није пријавио употребу алата генеративне вештачке интелигенције за потребе друштвених медија, што истиче да алати вештачке интелигенције можда још увек нису широко интегрисани у личну употребу друштвених медија.

Главне препреке које спречавају употребу алата генеративне вештачке интелигенције

Да би се идентификовали фактори који могу ограничавати употребу алата генеративне вештачке интелигенције, од учесника је затражено да одаберу главне препреке које их спречавају да се укључе у ове технологије. Овај подељак мери опције као што су недостатак знања, проблеми са поверењем у вези са тачношћу или поузданошћу, забринутост за приватност и безбедност података, изазови приступачности, забринутост у вези са трошковима и страх од превелике зависности од технологије. Испитаници су такође могли да назначе да ли се нису суочили са препрекама или да наведу друге разлоге у категорији „Остало“. Разумевање ових препрека пружа драгоцен увид у то шта може ометати шире усвајање и како би се ови проблеми могли решити у будућности.

Пољска

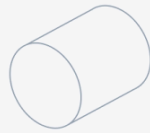

Најистакнутија препрека која спречава људе да користе генеративне алате вештачке интелигенције је забринутост због тачности и поузданости, коју је истакло 43 испитаника. Забринутост у вези са

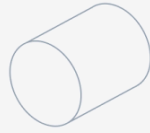
Co-funded by the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

приватношћу такође је високо рангирана, са 31 особом која је изразила нелагодност у вези са начином на који би њихови подаци могли бити коришћени или сачувани од стране платформе вештачке интелигенције. У доба када је дигитална приватност све већа брига, није изненађујуће што су појединци неодлучни да се ангажују са алатима који могу прикупљати и обрађивати личне или осетљиве информације. Чини се да је ова препрека више повезана са системским поверењем него са самом технологијом. Занимљиво је да 23 особе нису навеле значајне препреке за коришћење генеративне вештачке интелигенције, што сугерише да се скоро четвртина учесника или осећа пријатно са алатима или их већ активно користи. Насупрот томе, недостатак знања је означило 11 испитаника, истичући да, иако није главна брига, и даље постоји потреба за едукацијом корисника, могуће кроз туторијале или приступачна искуства увођења у рад. Иако ређе, забринутости везане за трошкове (помену 14 пута) и страх од зависности од технологије (21 пут) откривају нијансираније бригае. Неки корисници могу сматрати да ослањање на вештачку интелигенцију може смањити њихове вештине критичког мишљења или креативне способности. Само 3 особе су приметиле проблеме са приступачношћу, што може одражавати или релативно добар приступ међу овом групом или ниску свест о питањима инклузивног дизајна. Одговори „Остало“ додатно обогаћују слику. Поред понављања питања везаних за трошкове, неколико корисника је изнело етичке забринутости, недостатак личне потребе или противљење генеративној вештачкој интелигенцији засновано на вредностима. Ови одговори сугеришу да је за неке оклевање укорењено не у практичним препрекама већ у дубљим личним или филозофским уверењима. Заједно, ови резултати представљају слојевит поглед на усвајање генеративне вештачке интелигенције, вођено колико емоционалним и етичким факторима, толико и техничким или практичним.

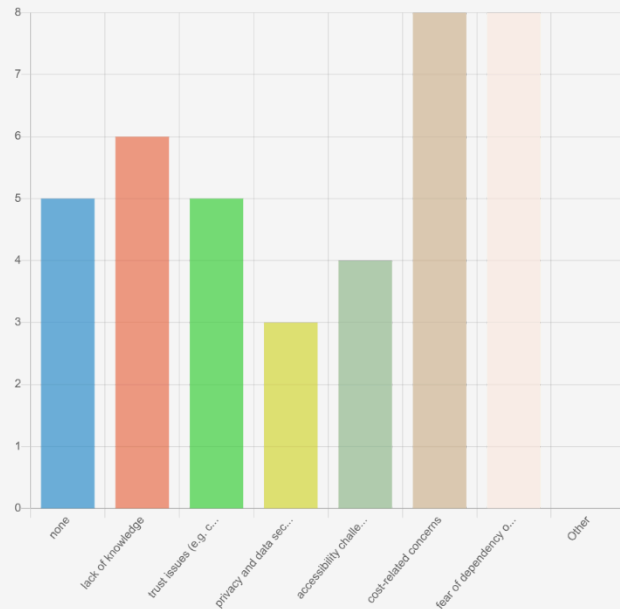

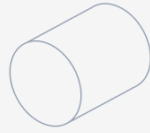

Грчка

Најчешће пријављене препреке су забринутост у вези са трошковима и страх од зависности од технологије, при чему је 8 од 19 испитаника (42,1%) навело сваки од њих као главни проблем. Висок проценат забринутости у вези са трошковима сугерише да многи корисници сматрају да су алати вештачке интелигенције скупи или да премијум функције доживљавају као неприступачне. Истовремено, страх од превелике зависности од вештачке

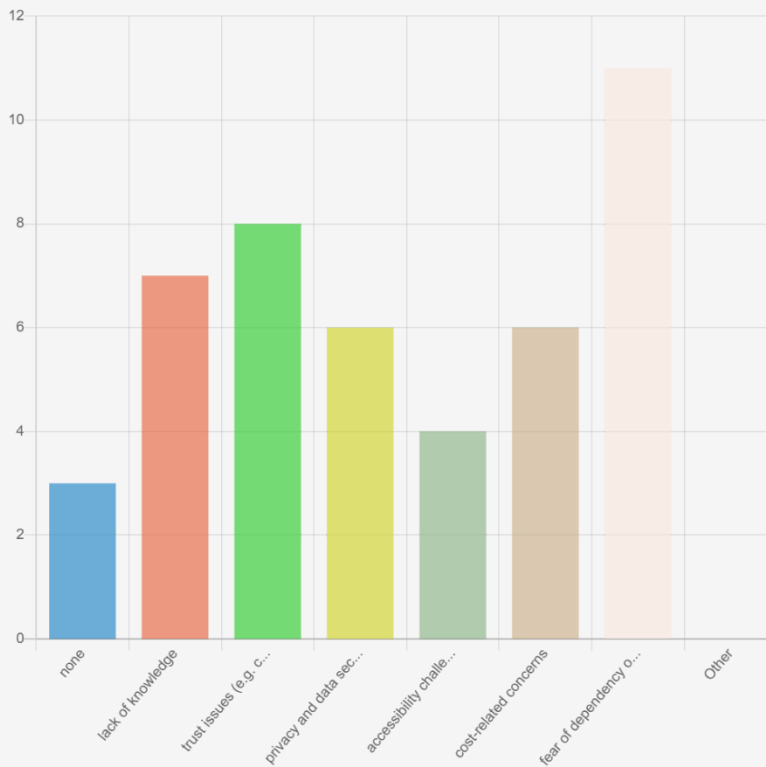
интелигенције указује на ширу забринутост због губитка основних људских вештина или претераног ослањања на аутоматизацију у свакодневним задацима. Још један значајан изазов је недостатак знања, који је пријавило 6 од 19 испитаника (31,6%). Слично томе, забринутост због тачности и поузданости, коју је пријавило 5 од 19 испитаника (26,3%), истиче општи скептицизам према садржају генерисаном вештачком интелигенцијом, при чему корисници доводе у питање његову поузданост и чињеничну тачност. Забринутост у вези са приватношћу и безбедношћу података навела су 3 од 19 испитаника (15,8%), што указује да, иако су неки појединци забринути због кршења података или злоупотребе вештачке интелигенције, ово није најраспрострањенија забринутост. Међутим, изазови у вези са приступачношћу, које је приметило 4 од 19 испитаника (21,1%), указују на то да техничке баријере, попут сложености интерфејса, компатибилности уређаја или језичких ограничења, могу спречити неке појединце да ефикасно користе ове алате. Занимљиво је да је 5 испитаника (26,3%) изјавило да се не суочава са препрекама у коришћењу вештачке интелигенције, што

указује на то да је значајан део групе задовољан технологијом и њеним применама. Генерално, налази указују на то да су финансијска ограничења, празнине у знању и забринутост због прекомерног ослањања на вештачку интелигенцију главни фактори који ограничавају усвајање вештачке интелигенције. Решавање ових проблема кроз приступачне опције цена, бољу едукацију корисника и гаранције равнотеже између људи и вештачке интелигенције могло би да подстакне шире усвајање и поверење у алате генеративне вештачке интелигенције.

Шведска

Проблеми поверења везани за тачност и поузданост остају најчешће пријављена препрека, са 38% испитаника (8 од 21) који изражавају забринутост. Ово указује на то да значајан део корисника оклева да у потпуности усвоји генеративну вештачку интелигенцију због потенцијалних

грешака, дезинформација или недоследности. Недостатак знања је још један велики изазов, који погађа 33% корисника (7 од 21). Ово указује на то да се многи појединци осећају несигурно како да ефикасно користе ове алате. Забринутости у вези са приватношћу и безбедношћу података навело је 29% испитаника (6 од 21), што указује на то да значајан део корисника остаје опрезан у вези са дељењем осетљивих информација са

системима вештачке интелигенције. Изазови приступачности погађају 19% корисника (4 од 21), што указује на то да се неки појединци боре са употребљивошћу, компатибилношћу платформи или другим техничким препрекама. Забринутости везане за трошкове су још један значајан фактор, са 29% испитаника (6 од 21) који извештавају о финансијским ограничењима као ограничавајући фактор. Док многи алати вештачке интелигенције нуде бесплатне верзије, премијум функције често захтевају плаћене претплате. Страх од зависности од технологије пријавио је највећи проценат испитаника, са 52% (11 од 21) који су изразили забринутост. Ово указује на то да је преко половине корисника забринуто да ће постати превише зависни од вештачке интелигенције за доношење одлука, креативност или продуктивност. Занимљиво је да је 10% испитаника (2 од 21) изјавило да се не суочава са препрекама у коришћењу генеративне вештачке интелигенције, што указује на то да је мала, али самоуверена група корисника беспрекорно интегрисала ове алате у своје радне или личне активности. Да би се подстакло веће усвајање, решавање забринутости у вези са тачношћу, приватношћу и приступачношћу биће кључно. Поред тога, фокусирање на едукацију корисника и истицање вештачке интелигенције као алата за подршку, а не као зависности, може помоћи већем броју корисника да се осећају самоуверено у ефикасном коришћењу генеративне вештачке интелигенције.

Србија

Главне препреке које спречавају испитанике да користе алате генеративне вештачке интелигенције повезане су са забринутошћу у вези са поверењем, приватношћу и безбедношћу података, трошковима и страхом од зависности од технологије. Забринутост у вези са тачношћу или поузданошћу идентификовала су 4 испитаника, истичући да неки појединци оклевају да користе алате генеративне вештачке интелигенције због сумњи у квалитет и поузданост генерисаног садржаја. Забринутост у вези са приватношћу и безбедношћу података такође су изразила 4 испитаника, што одражава уобичајену забринутост о томе како се лични подаци могу руковати приликом коришћења технологија

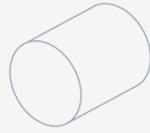
вештачке интелигенције. Забринутост у вези са трошковима била је још једна препрека за 4 испитаника, што сугерише да приступачност алата генеративне вештачке интелигенције може спречити појединце да их усвоје, посебно ако постоје модели плаћене претплате или повезани трошкови. Страх од зависности од технологије појавио се као забринутост код 5 испитаника, што указује на то да се многи појединци брину да ће постати превише зависни од алата вештачке интелигенције, што би потенцијално могло смањити њихове вештине или способности. Поред тога, 5 испитаника је поменуло друге препреке, као што су етичка и еколошка питања. Ови испитаници могу бити опрезни због ширих друштвених и еколошких утицаја широког усвајања вештачке интелигенције. Занимљиво је да је 1 испитаник навео недостатак знања као препреку, сугеришући да непознавање алата генеративне вештачке интелигенције може ограничити њихову употребу. Међутим, ниједан испитаник није идентификовао проблеме са приступачношћу или значајне препреке за коришћење ових алата.

Одељак 6: Предлози за повећање усвајања

Префериране методе за учење о генеративној вештачкој интелигенцији

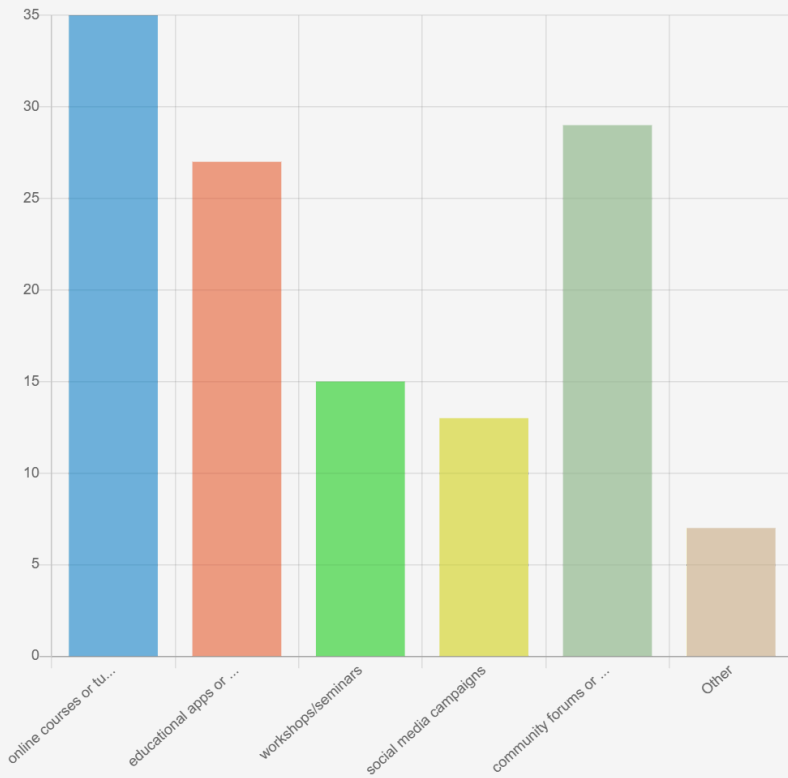
Да би се боље разумело како појединци преферирају да уче о генеративној вештачкој интелигенцији, од учесника је затражено да наведу своје префериране методе учења. Ово питање са вишеструким избором нудило је низ опција, укључујући онлајн курсеве или туторијале, образовне апликације или алате са интеграцијом вештачке интелигенције, радионице или семинаре, кампање на друштвеним мрежама и форуме заједнице или дискусионе групе као што су Reddit или Discord. Такође је укључена опција „Друго“ за све додатне методе учења које нису наведене. Одговори помажу у истицању најефикаснијих и најприступачнијих канала за едукацију људи о технологијама генеративне вештачке интелигенције.

Пољска

Резултати показују да је најпожељнија метода за учење о генеративној вештачкој интелигенцији путем онлајн курсева или туторијала, а 47 испитаника је изабрало ову опцију. Ово указује на снажну склоност ка структурираним могућностима учења сопственим темпом које често пружају кредибилитет, дубину, а у неким случајевима и сертификацију. Такве платформе могу бити привлачне појединцима који траже свеобухватан садржај коме могу приступити кад год им одговара. Форуме заједнице и дискусионе групе, као што су Reddit или Discord, изабрало је 29 испитаника. Ово одражава вредност коју многи придају учењу међу вршњацима, где корисници могу размењивати искуства из стварног света, постављати питања и истраживати различите перспективе у неформалнијем, интерактивнијем окружењу. Образовне апликације или алате са интеграцијом вештачке интелигенције изабрало је 27 учесника. Овај одговор истиче привлачност алата за учење побољшаних технологијом који користе функције вештачке интелигенције за персонализацију искуства или за чињење садржаја занимљивијим. Радионице и семинари су добили 15 гласова, што указује на мање, али и даље значајно интересовање за вођена, лична или онлајн образовна искуства уживо. Кампање на друштвеним

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

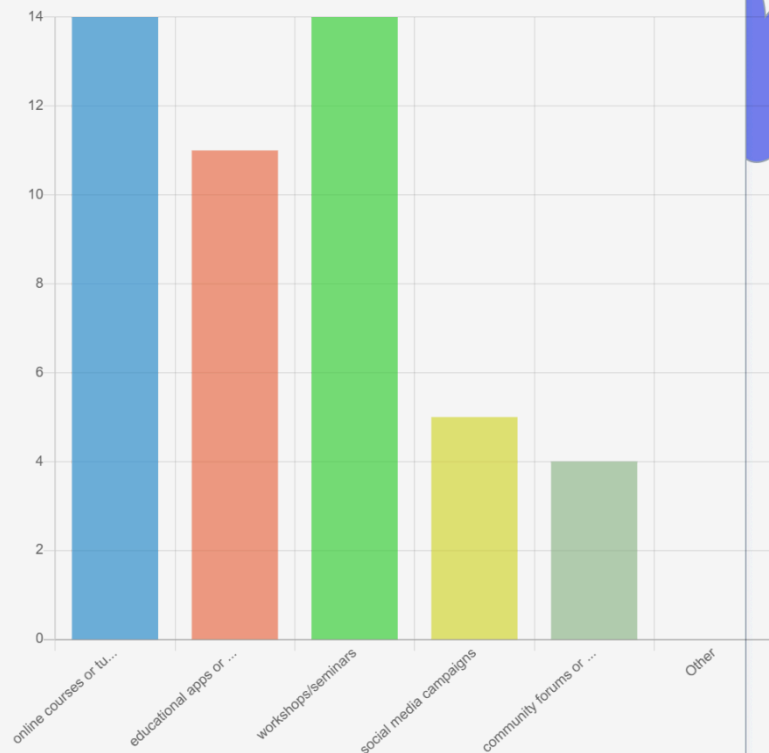

мрежама биле су најмање популарне међу главним опцијама, са 13 људи који су изабрали ову методу.

У отвореним одговорима, четири учесника су навела алтернативне преференције. Два су посебно поменула самостално учење (*самостално учење познавање*), док су двоје других приметили недостатак интересовања или потребе за учењем о вештачкој интелигенцији.

Грчка

Најраспрострањеније методе за учење о генеративној вештачкој интелигенцији су онлајн курсеви или туторијали и радионице/семинари, са 14 од 19 испитаника (73,7%) који су изабрали сваку од њих. Одмах затим, образовне апликације или алате са интеграцијом вештачке интелигенције изабрало је 11 испитаника (57,9%), истичући потражњу за интерактивним и адаптивним искуствима учења. Апликације вођене вештачком интелигенцијом омогућавају ученицима да се ангажују са технологијом на практичан начин, што ову методу чини снажним додатком традиционалним форматима учења. Насупрот томе, кампање на друштвеним мрежама изабрало је само 5 испитаника (26,3%), што указује на то да, иако друштвене мреже могу ширити свест, оне се не сматрају примарним извором учења. Слично томе, форуми заједнице и дискусионе групе (нпр. Reddit, Discord) биле су најмање преферирана

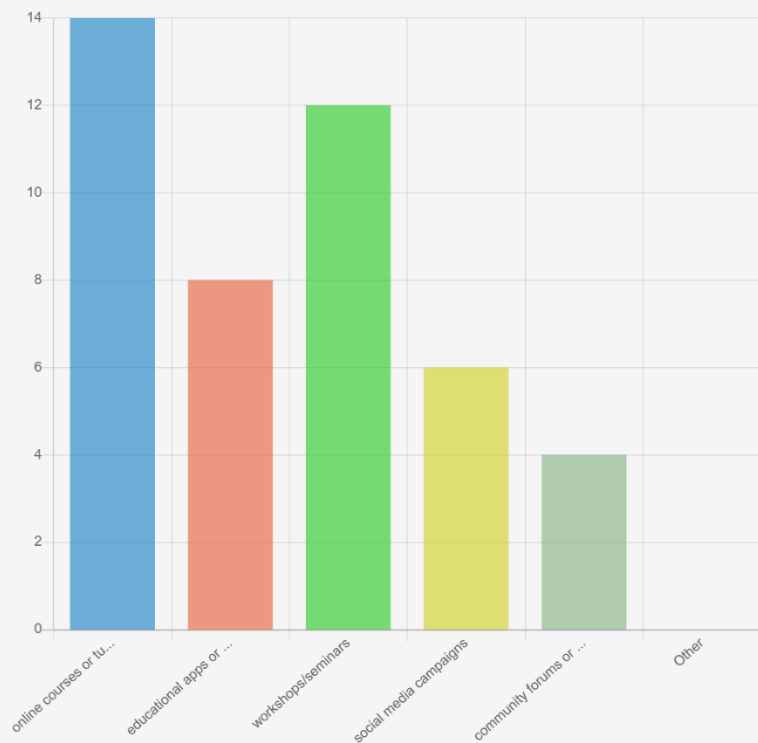

метода, са само 4 испитаника (21,1%) који су их изабрала. Ово сугерише да, иако дискусије између вршњака могу бити вредне, оне нису примарни избор за већину ученика када је у питању структурирано образовање о генеративној вештачкој интелигенцији. Генерално, ови налази наглашавају да су формални и интерактивни приступи учењу, као што су курсеви, радионице и алати интегрисани са вештачком интелигенцијом, најефикаснији начини за едукацију појединаца о генеративној вештачкој интелигенцији. Иако друштвене мреже и онлајн форуми служе као додатни извори, проширење приступа структурираним и практичним искуствима учења биће кључно у подржавању образовања о вештачкој интелигенцији.

Шведска

Најпопуларнија метода за учење о генеративној вештачкој интелигенцији су онлајн курсеви или туторијали, које је изабрало 14 од 21 испитаника (67%). Онлајн курсеви омогућавају полазницима да стичу знање сопственим темпом, уз стручно вођство, што их чини популарним избором за оне који траже свеобухватно разумевање генеративне вештачке интелигенције. Радионице и семинари су још једна широко омиљена опција, коју је изабрало 12 од 21 испитаника (57%). Ово указује на снажну склоност ка интерактивним, практичним искуствима учења где учесници могу да комуницирају са стручњацима из

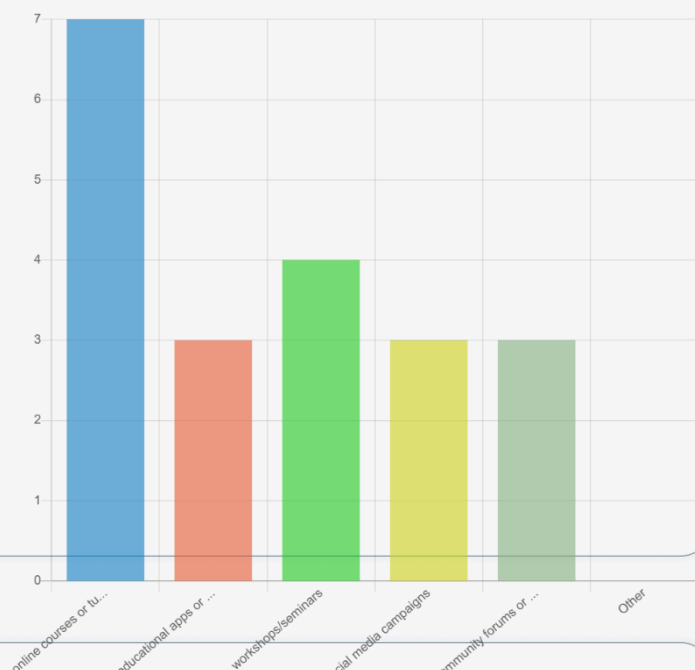

индустије и колегама ученицима. Образовне апликације или алате са интеграцијом вештачке интелигенције изабрало је 8 од 21 испитаника (38%), истичући склоност ка технолошки вођеним, интерактивним методама учења. Ови алати вероватно привлаче оне који више воле...

искуствено учење, јер нуди занимљивији и динамичнији начин истраживања концепата вештачке интелигенције. Кампање на друштвеним мрежама преферирало је 6 од 21 испитаника (29%), што показује да, иако друштвене мреже играју улогу у образовању о вештачкој интелигенцији, оне нису доминантна метода за већину ученика. Форуме заједнице и дискусионе групе (нпр. Reddit, Discord) изабрало је 4 од 21 испитаника (19%), што указује на то да, иако неки појединци цене дискусије са вршњацима и размену знања у реалном времену, ова метода се ређе користи за структурирано учење. Генерално, налази сугеришу да већина корисника преферира структуриране и стручно вођене приступе учењу, као што су онлајн курсеви и радионице. Међутим, постоји и значајно интересовање за интерактивне алате и дискусије вођене од стране заједнице, што указује да је неопходан разноврстан спектар ресурса за учење како би се прилагодиле различите преференције и стилови учења.

Србија

Префериране методе за учење о генеративној вештачкој интелигенцији откривају различите преференције учења међу испитаницима. Онлајн курсеви или туторијали су најпопуларнија метода, а 7 испитаника је изабрало ову опцију. Радионице или семинаре су изабрала 4 испитаника, што истиче

интересовање за формалнија, интерактивнија окружења где учесници могу директно да се ангажују са стручњацима и вршњацима у дискусијама или активностима у реалном времену. Образовне апликације или алати са интеграцијом вештачке интелигенције такође су привукли 3 испитаника, што сугерише да је практично учење путем апликација или алата покретаних вештачком интелигенцијом вредан начин за неке да разумеју концепте генеративне вештачке интелигенције. Форуме заједнице или дискусионе групе (као што су Reddit или Discord) изабрала су 3 испитаника, што указује на склоност ка неформалном учењу кроз интеракцију вршњака, где појединци могу да размењују идеје, постављају питања и сарађују на решењима. Коначно, кампање на друштвеним мрежама биле су најмање популарна метода, а само 3 испитаника су изабрала ову опцију. Ово сугерише да, иако друштвене мреже могу бити користан ресурс за учење, испитаници имају тенденцију да преферирају структурираније или образовне методе вођене заједницом.

Анализа

Подаци показују снажну зависност од технологије у Пољској, Грчкој, Србији и Шведској, при чему већина испитаника користи дигиталне уређаје свакодневно. У Пољској и Србији, већина је пријавила скоро константну употребу (57% и 83,3%, респективно), док је Грчка показала сличан тренд, где скоро сви учесници често користе технологију. Шведска је такође имала високу свакодневну употребу, мада са нешто већим балансом између сталних и честих корисника. Генерално, налази истичу суштинску улогу дигиталних алата у комуникацији, раду и забави. Са минималним извештајима о ниској употреби технологије, подаци подвлаче растуће ослањање на дигиталне уређаје, наглашавајући потребу за дигиталном писменошћу и одговорним коришћењем у свим регионима.

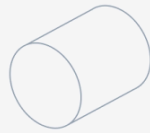

Друштвене мреже су најшире коришћена услуга у Пољској (90%), Грчкој (89%) и Србији (91,7%), што истиче њихову централну улогу у комуникацији и забави. Платформе за забаву такође бележе висок степен ангажовања, посебно у Пољској (61%) и Србији (66,7%), док коришћење игара варира, са нижим усвајањем у Грчкој (10,5%) и Шведској (9,5%). Апликације засноване на вештачкој интелигенцији добијају на замаху, са снажним усвајањем у Грчкој (79%) и умереним коришћењем у Пољској (42%) и Србији (41,7%). Шведска се истиче фокусом на образовне алате (76,2%) и апликације вештачке интелигенције (47,6%), док друштвене мреже (23,8%) и забава (19%) бележе мањи степен ангажовања. Генерално, друштвене мреже доминирају у већини земаља, вештачка интелигенција и образовни алати су у порасту, а забава остаје значајна, иако се обрасци коришћења разликују по регионима.

У све четири земље, упознатост са генеративном вештачком интелигенцијом варира, али Пољска и Шведска показују највише нивое упознатости. У Пољској, преко 80% испитаника наводи барем умерено упознавање (нивои 3-5), док 52% има јако знање (нивои 4-5). Слично томе, у Шведској, 71,4% учесника оцењује своје упознавање на нивоима 4 или 5, што указује на широко распрострањено знање. Грчка следи са већином испитаника (89%) који спадају у нивое 3-4, иако се само две особе сматрају веома вештима (ниво 5). Србија показује најнижу упознатост, са само три испитаника на нивоу 5 и једним учесником на нивоу 2, што указује на мање ангажовање са технологијама вештачке интелигенције у поређењу са другим земљама. Генерално, док све земље показују растућу свест о генеративној вештачкој интелигенцији, Пољска и Шведска предњаче у већем упознатости, док Грчка и Србија имају више испитаника у умереном до нижем распону.

Широм Пољске, Грчке, Шведске и Србије, друштвене мреже и онлајн публикације се појављују као доминантни извори информација о

генеративној вештачкој интелигенцији, иако се њихова истакнутост разликује од земље до земље. У Пољској су друштвене мреже најчешћи извор (69,5%), затим следе онлајн публикације (53,7%), док су у Србији оба извора подједнако популарна (83,3%). Слично томе, у Грчкој су ова два канала изједначена, са 15 од 19 испитаника који се ослањају на њих, док у Шведској онлајн публикације имају благу предност (52,4%) у односу на друштвене мреже (42,9%). Образовне институције играју јачу улогу у Шведској (47,6%) и Пољској (30,5%) у поређењу са Грчком (15,8%) и Србијом (33,3%), што сугерише да је формално образовање више интегрисано у учење вештачке интелигенције у одређеним регионима. Пријатељи и породица значајно утичу на знање о вештачкој интелигенцији у Пољској (40,2%) и Грчкој (57,9%), док је њихов утицај минималан у Шведској (19%) и одсутан у Србији. Ове разлике истичу различите степене ослањања на структуриране наспрам неформалних извора у различитим земљама, што одражава разлике у дигиталној култури, образовним системима и друштвеном утицају.

У све четири земље – Пољској, Грчкој, Шведској и Србији – ChatGPT се појављује као најшире препознатљивији и коришћени алат генеративне вештачке интелигенције, са скоро универзалним усвајањем у распону од 91,6% у Пољској до 100% у Грчкој, Шведској и Србији. DALL·E је други најпопуларнији алат, али са различитим степеном препознатљивости, од 31,3% у Пољској до само једног корисника у Србији. Bing Image Creator показује умерену употребу у Пољској (18,1%), али је далеко мање познат у Грчкој, Шведској и Србији. Алати вештачке интелигенције усмерени на продуктивност, као што су Copilot, Gamma и SlidesGPT, имају релативно ниску усвајаност у свим земљама, при чему Грчка показује највећу свест о Copilot-у (57,9%). Приметно је да у Србији није било испитаника који су навели употребу SlidesGPT-а или Quizard-а, док је Грчка имала минимално ангажовање са овим алатима. Категорија „Остало“ истиче додатне алате вештачке интелигенције који се истражују, при чему Пољска известила о најширем распону, укључујући Midjourney, Stable Diffusion и Claude, док су Грчка и Србија имале мање помињања. Ове

разлике указују на то да, иако текстуални алати за вештачку интелигенцију доминирају широм света, интересовање за генерисање слика и специјализоване алате за вештачку интелигенцију значајно варира од земље до земље, вероватно под утицајем професионалних потреба, локалног усвајања технологије и приступачности.

У све четири земље – Пољској, Грчкој, Шведској и Србији – побољшана ефикасност у задацима и генерисању садржаја појављују се као најшире препознате предности генеративне вештачке интелигенције. У Пољској, 57% испитаника види вештачку интелигенцију као алат за оптимизацију радних процеса, док у Грчкој још већи број од 79% препознаје њену улогу у аутоматизацији. Слично томе, у Шведској (52,4%) и Србији (58,3%), ефикасност је кључни покретач усвајања вештачке интелигенције. Генерисање садржаја, укључујући текст, слике и музику, посебно је вредновано у Грчкој (84%) и Пољској (54%), док у Шведској (42,9%) и Србији заузима секундарно место. Олакшана комуникација путем четботова и алата за превођење је чешће препозната у Пољској (47%) и Шведској (28,6%) него у Србији (16,7%) и Грчкој (37%). Персонализовано учење и образовање добијају умерено признање у свим земљама, при чему Грчка (47%) показује највеће интересовање, затим Пољска (37%) и Србија (25%). Креативност је мање истакнута корист, у распону од 25% у Пољској до ниских 9,5% у Шведској, што сугерише да је улога вештачке интелигенције у уметничком изражавању још увек у порасту. Забава види најмање ангажовања, са само 11% у Грчкој и 9,5% у Шведској који је препознају као главну корист вештачке интелигенције. Занимљиво је да скептицизам остаје, са 17% у Пољској и 14,3% у Шведској који наводе да не виде никакве користи, док су у Грчкој сви испитаници признали барем једну предност. Ови налази истичу регионалне разлике у усвајању вештачке интелигенције, при чему неке земље дају приоритет продуктивности и креирању садржаја, док друге остају опрезније у погледу њене свакодневне вредности.

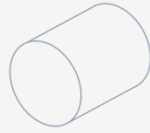

Забринутост због генеративне вештачке интелигенције варира у Пољској, Грчкој, Шведској и Србији, али се јављају заједничке теме. Зависност од вештачке интелигенције и губитак вештина је главна брига у Пољској (75,9%) и Грчкој (63%), што одражава страх од смањене људске креативности и критичког размишљања. Ризици од дезинформација су такође значајни у обе земље, са 67,5% у Пољској и 63% у Грчкој који се плаше лажи које генерише вештачка интелигенција. У Шведској, највећа брига је губитак радних места (76,2%), истичући економске бриге, док су у Србији етичке импликације (66,7%) и забринутост у вези са приватношћу (66,7%) најчешће навођене, што одражава забринутост због праведности вештачке интелигенције и безбедности података. Приватност је главни проблем у Пољској (62,7%) и Грчкој (47%), али је мање хитна у Шведској (19%). Безбедносне забринутости су примећене у Србији (41,7%), Пољској (43,4%) и Грчкој (42%), али су минималне у Шведској (9,5%). Занимљиво је да Србија и Пољска изражавају забринутост у вези са животном средином, док Шведска има највећи проценат (14,3%) испитаника без забринутости везане за вештачку интелигенцију. Ове варијације указују на то да, иако је утицај вештачке интелигенције на друштво заједничка брига, различите земље дају приоритет различитим ризицима на основу својих економских, етичких и технолошких перспектива.

Ставови према генеративној вештачкој интелигенцији варирају у Пољској, Грчкој, Шведској и Србији, одражавајући различите нивое оптимизма и скептицизма. У Пољској, најчешћа оцена је 3, што указује на неутралан став, мада су многи изабрали и 4, показујући умерено уважавање предности вештачке интелигенције упркос забринутости. Грчка и Шведска показују најпозитивније изгледе, при чему већина испитаника у обе земље оцењује вештачку интелигенцију са 4 (Грчка: 53%, Шведска: 66,7%), а неки чак и са 5 (Грчка: 15,8%, Шведска: 14,3%), што указује на снажан ентузијазам. Међутим, Србија показује највећи скептицизам, при чему је најчешћа оцена 2 (33,3%), што одражава опрез или забринутост, док је неутралан став (3) такође чест (41,7%), а само

мала мањина (16,7%) оценила је вештачку интелигенцију са 5. Генерално, Шведска и Грчка нагињу ка оптимизму, Пољска одржава уравнотежен став, а Србија показује највише резерви у погледу утицаја вештачке интелигенције.

Употреба генеративне вештачке интелигенције значајно варира у Пољској, Грчкој, Шведској и Србији, што одражава различите нивое усвајања и интеграције у свакодневне рутине. Грчка показује највећу употребу, са 63% испитаника који користе вештачку интелигенцију свакодневно, а додатних 21% недељно, што указује на то да су алати вештачке интелигенције суштински део пословних и личних задатака. Пољска следи са 28% који користе вештачку интелигенцију свакодневно и 19% недељно, показујући снажно, али нешто мање интензивно ангажовање, док значајан део (23%) користи вештачку интелигенцију само повремено. Шведска показује уравнотеженије усвајање, са 50% који користе вештачку интелигенцију недељно и 25% свакодневно, што указује на често, али не и универзално ослањање. Насупрот томе, Србија има најмању употребу вештачке интелигенције, где је најчешћи одговор повремена употреба (42%), затим ретка употреба (33%), а само 17% је користи недељно, што указује на то да вештачка интелигенција још увек није постала редован алат за већину корисника. Ово поређење истиче да, док је вештачка интелигенција широко прихваћена у Грчкој и Пољској, Шведска је у прелазној фази, а Србија је још увек у раним фазама усвајања.

Генеративни алати вештачке интелигенције се претежно користе за радне задатке и образовање у све четири земље, мада се обим усвајања разликује. Грчка предњачи у коришћењу на радном месту, са 89,5% испитаника који интегришу вештачку интелигенцију у своје професионалне активности, затим следе Пољска (57%), Србија (67%) и Шведска (50%), што указује на то да се вештачка интелигенција широко посматра као алат за продуктивност и ефикасност. образовање је још

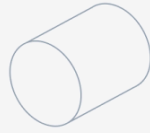

један важан сектор, где Пољска (60%) и Грчка (57,9%) показују снажно усвајање, док Шведска (40%) и Србија (25%) пријављују мањи ангажман у овој области. Лични развој је кључна примена вештачке интелигенције у Шведској (55%) и Пољској (36%), али је значајан и у Грчкој (52,6%), што указује на растуће интересовање за самоусавршавање уз помоћ вештачке интелигенције. Забава бележи умерену употребу, где Пољска (31%), Грчка (26,3%), Шведска (25%) и Србија (17%) пријављују ангажман, што одражава улогу вештачке интелигенције у креативним областима. Међутим, коришћење друштвених медија је константно ниско, при чему Пољска (5%), Грчка (26,3%), Шведска (20%) и Србија (0%) показују минималну интеракцију, што указује да вештачка интелигенција још увек није главни алат за лично ангажовање на друштвеним медијима. Генерално, вештачка интелигенција се највише цени у професионалне и образовне сврхе, док је њена улога у забави и друштвеним медијима и даље ограничена у свим земљама.

У све четири земље, питања поверења у вези са тачношћу и поузданошћу представљају главну препреку, при чему Пољска (43 испитаника), Шведска (38%), Србија (33%) и Грчка (26,3%) изражавају забринутост у вези са доследношћу и исправношћу садржаја генерисаног вештачком интелигенцијом. Страх од зависности од вештачке интелигенције је посебно значајан у Шведској (52%) и Грчкој (42,1%), што указује на забринутост због прекомерног ослањања на аутоматизацију, док Пољска (21%) и Србија (42%) такође извештавају о сличним забринутостима. Питања приватности и безбедности података су још једна уобичајена препрека, посебно у Пољској (31 испитаник), Шведској (29%) и Србији (33%), што показује да многи корисници остају опрезни у погледу руковања подацима од стране платформе вештачке интелигенције. Забринутост везана за трошкове је најизраженија у Грчкој (42,1%), затим у Шведској (29%), Србији (33%) и Пољској (14 испитаника), што сугерише да приступачност више утиче на усвајање у неким регионима него у другим. Недостатак знања омета кориснике у Шведској (33%), Грчкој (31,6%), Пољској (11 испитаника) и Србији (8%),

истичући потребу за бољим образовањем о алатима вештачке интелигенције. Изазови приступачности се ређе помињу, али су и даље присутни у Шведској (19%) и Грчкој (21,1%), док Србија не пријављује ниједан. Приметно је да Пољска (23 испитаника), Грчка (26,3%) и Шведска (10%) пријављују део корисника који се не суочава са препрекама, што показује да је све већи сегмент задовољан вештачком интелигенцијом. Генерално, поверење, приватност, трошкови и образовање јављају се као највеће препреке широком усвајању генеративне вештачке интелигенције, док страх од зависности и етичка питања такође играју улогу у ограничавању њене употребе.

У све четири земље, онлајн курсеви или туторијали су најпожељнија метода за учење о генеративној вештачкој интелигенцији, при чему Пољска (47 испитаника), Грчка (73,7%), Шведска (67%) и Србија (7 испитаника) показују велико интересовање. Ово истиче потражњу за структурираним учењем сопственим темпом које пружа кредибилитет и дубину. Радионице и семинари су такође веома цењени, посебно у Грчкој (73,7%) и Шведској (57%), где полазници преферирају интерактивне сесије које воде стручњаци. Образовне апликације или алати интегрисани са вештачком интелигенцијом су популаран избор у Пољској (27 испитаника), Грчкој (57,9%), Шведској (38%) и Србији (3 испитаника), које показују интересовање за практична, технолошки вођена искуства учења. Форуми заједнице и дискусионе групе (нпр. Reddit, Discord) су популарнији у Пољској (29 испитаника), али су мање фаворизовани у Грчкој (21,1%), Шведској (19%) и Србији (3 испитаника), што сугерише да, иако је учење међу вршњацима корисно, оно није примарни избор за структурирано образовање. Кампање на друштвеним мрежама су најмање преферирана метода у свим земљама, при чему Пољска (13 испитаника), Грчка (26,3%), Шведска (29%) и Србија (3 испитаника) показују ограничено ослањање на ове платформе за детаљно учење. Генерално, налази указују на то да су структурирани курсеви, интерактивне радионице и алати засновани на вештачкој интелигенцији најефикаснији начини за едукацију појединаца о генеративној вештачкој

интелигенцији, док форуми и друштвене мреже играју више додатну улогу.

Закључак

Резултати истраживања указују на снажну зависност од дигиталне технологије широм Пољске, Грчке, Србије и Шведске, при чему су друштвене мреже најшире коришћена платформа. Алати вештачке интелигенције и образовне апликације добијају на замаху, посебно у Шведској и Грчкој, што одражава помак ка напреднијем дигиталном ангажовању. Ови трендови наглашавају важност дигиталне писмености и одговорног коришћења технологије, осигуравајући да се корисници могу ефикасно снаћи у дигиталном окружењу које се развија.

Свест о генеративној вештачкој интелигенцији варира, при чему Пољска и Шведска показују већу упознатост, док Грчка и Србија показују умерено ангажовање. ChatGPT је најпрепознатљивији алат вештачке интелигенције у свим земљама, иако усвајање вештачке интелигенције усмерене на генерисање слика и продуктивност остаје недоследно. Кључне препреке усвајању вештачке интелигенције укључују питања поверења, забринутост за приватност и страх од зависности, посебно у Шведској и Грчкој. Решавање ових проблема кроз образовање и транспарентност биће од суштинског значаја за подстицање већег прихватања вештачке интелигенције.

Ефикасност, аутоматизација и генерисање садржаја су најцењеније предности вештачке интелигенције, али забринутост због дезинформација, етике и безбедности остаје распрострањена. Шведска изражава највећу забринутост због губитка радних места, док Грчка и Шведска показују највећи оптимизам у погледу утицаја вештачке интелигенције. Србија остаје најопрезнија, што одражава резервисанији став према интеграцији вештачке интелигенције. Ови налази указују на то

да усвајање вештачке интелигенције обликују регионалне економске, етичке и друштвене перспективе.

Образовање игра кључну улогу у побољшању писмености у области вештачке интелигенције, при чему су онлајн курсеви, радионице и алати интегрисани са вештачком интелигенцијом најпожељније методе учења. Пољска и Шведска показују веће ослањање на формално образовање, док се Грчка и Србија баве комбинацијом формалног и неформалног учења. Како се вештачка интелигенција наставља развијати, промовисање приступачног образовања и решавање кључних проблема биће кључни за обезбеђивање одговорног усвајања и максимизирање користи ове технологије.

